

Novi svijet

ISSN 1331-226X godina XLVI. br. 10-11 - listopad-studeni 2010.

Cijena 15 kn

Odgovoriti
zahtjevima
vremena

Etika izaziva
tržiste

Chiara Luce
blažena

SADRŽAJ

Naslovnica:
U svetištu Gospa
od božanske
ljubavi u Rimu 25.
rujna Chiara Luce
proglašena je
blaženom, u
nazočnosti oko 25
tisuća pretežno
mladih
Foto:
Dina Perkov

10

12

26

3 KOMENTAR Baklja Chiare Luce	18 DUHOVNOST JEDINSTVA Kao nebeska kosina	30 AKTUALNO Za lakovjerne i praznovjerne
4 RIJEČ ŽIVOTA Meni si učinio Čisti srcem	20 PAPA Iznad očekivanja Odvažno i radosno	32 RAZGOVORI Vjera naše djece Odgoviti za osjećaje Egoizam – altruizam
6 DOGAĐAJ Etika izaziva tržište	26 VIJEST Križevački triptih	34 ZDRAVLJE Grožđe akumulirana snaga ljeta
8 NA CILJU Odlazak velikog prijatelja	24 SLIKOM I RIJEČJU Lutajući objektivom	35 DRUŠTVENE IGRE Udari loptu i potriči
10 OBLJETNICA Planovi se mogu mijenjati	26 INTERVJU Odgovoriti zahtjevima vremena	36 IZ PRIRODE I kamen razmišlja

Dragi čitatelji,
zbog nagomilanih poteškoća finansijske i organizacijske naravi prisiljeni smo izdati samo jedan broj Novoga svijeta za listopad i studeni. Molimo za razumijevanje.
Ujedno zahvaljujemo svima onima koji redovito plaćaju pretplatu i tako omogućuju izlaženje našeg lista.

Uredništvo

Mjesečnik Pokreta fokolaru
Godina XLVI br. 10/11 - listopad/studeni 2010.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, tel.: (+385) 048 682282, fax: (+385) 048 682206; e-mail: novi-svijet@fokolar.hr, web stranica: www.fokolar.hr, Izdavač i nakladnik: Djelo Marijino - Pokret fokolaru; Glavna urednica: Dina Perkov; Uredničko vijeće: Dina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat; Grafički urednik: Bartłomiej Zieliński; Suradnici: Ivana Cvetković, Paola Glavurtić, Domagoj Sajter, Josip Planinić, Branimir Kovačević, Željko Scotti. Tisk: FEROPROMS d.o.o., Zagreb. Godišnja pretplata 150 kn, za Europu: 33 EUR. Za kontinentale: 55 USD. Pojedinačni broj 15 kn. Uplate putem vašeg povjerjenika ili na račun Pokreta fokolaru broj 2360000-1101456527. Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi u gornjem lijevom kutu listića s adresom. Osobe jednom preplaćene na Novi svijet dobivaju ga dok se ne odjave. Tko želi donirati bilo koji iznos za Novi svijet i tako pomoći onima koji nemaju mogućnost platiti pretplatu, pod poziv na broj treba upisati 5500.

Novi preplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo. Devizni račun: PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., 10000 Zagreb, Račkoga 6, Croatia, SWIFT CODE: PBZGHR2X IBAN HR77 2340 0091 1100 8789 2

Tiskanje ovog
broja započeto je
18.10.2010.

Baklja Chiare Luce

Kada se govorio o svećima, ljudi obično odmah pomisle na procesije, svjeće i kipove. Uz štovanje što ga neki iskazuju paralelno ide skepticizam i ravnodušnost mnogih jer na prvi pogled svetost danas nema što za reći. S Chiarom Luce nije tako. Nalazimo je na internetskim stranicama, u video zapisima na Youtubeu, njezin je život tema za mjuzikle, ima profil na Facebooku, a na njezinoj grobniči mogu se naći igračke od pliša i mnoštvo poruka. Doživljavamo je kao prijateljicu iz razreda, najsimpatičnijeg člana neke družine ili najbolju prijateljicu, tragično nestalu iz našeg života.

Pa ipak je svojom običnošću zaslužila uzdizanje na oltar. O ovoj osamnaestogodišnjoj djevojci koja je jednom ponavljala razred, strastvenoj tenisačici koja je živjela svoju mladost između snova i naizvjesnosti te umrla od tumora, agnostik i vjernici pisali su knjige, vatikanisti stranice na blogovima, snimljen je dokumentarni, a priprema se iigrani film. Mnoštvo mlađih 25. rujna pristiglo je iz cijelog svijeta na obred beatifikacije, a isto ih je toliko slijedilo prijenos putem interneta i televizije.

Koji je razlog tome?

Franz Coriasco, agnostik, autor njezine posljednje bio-

grafije smatra da je Chiara Luce savršen lik modernog sveca. Njezina životna priča još prije bolesti pokazuje svima, uključujući i nevjernike, da i posve normalna osoba može stići dotele da živi tako izvanrednim životom te i sama postane izvanredna. Chiara očarava iz mnogo razloga, među ostalim jednostavnosću, lakoćom, ali istodobno dosljednošću i odlučnošću u životnim odabirima. Njezin pristup životu suprotnost je retorici i tračevima koje smo prisiljeni konzumirati svaki dan na televiziji i od samozvanih učitelja misli, kaže Coriasco.

U Chiari Luce dolazi do izražaja potencijal novih naraštaja, kao što je svježina ideja i snaga, spremnost da se formiraju, elastičnost, sposobnost rizikiranja i besplatnost koja se očituje u osjetljivosti na socijalne projekte.

Predsjednica Fokolara Maria Voce prepoznala je taj potencijal nakon što se obratila mnoštvu mlađih u dvorani Nervi u Vatikanu pozavavši ih da daju novi zamah svome životu. "Osjetila sam kako vibriraju najdublje težnje svojstvene mlađima da žive za nešto veliko, uzvišeno; da se ne mogu i ne žele zadovoljiti i predati banalnostima. Zajedno smo s novom vjerom vidjeli da je revolucija moguća, ona revolucija koja se može izraziti riječju ljubav",

rekla je u svojim dojmovima.

Chiara Luce je te večeri skladno povezala zemlju s nebom probudivši u mlađima gorljivost za velike ideale, kao što to čini kad god se u raznim prigodama govorio o njezinu životu i predstavlja njezin lik.

Nije slučajno što je jedna mlada djevojka prva sljedbenica idealne jedinstva koja je proglašena blaženom. Chiara Luce je još jednom predala baklju svim mlađi-

**Dina
Perkov**

Njezina svetost nije samo individualna, nego je sazrijevala u jednoj zajednici koja joj je pomagala, ali i od nje primala iskustvo zajedništva s Bogom

ma svijeta. Ona nam poručuje: "Ja sam uspjela, može se!"

No, važno je istaknuti da njezina svetost nije samo individualna, nego je sazrijevala u jednoj zajednici koja joj je pomagala, ali i od nje primala iskustvo zajedništva s Bogom. Možda je i to razlog što djeluje obična i svima prostupačna. ■

"Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga."

(Mt 22, 39)

Ovu rečenicu nalazimo već u Starom zavjetu. Da bi odgovorio na jedno pitanje, Isus se poziva na veliku proročku i rabsinsku tradiciju koja je tražila sjedinjujuće načelo Toraha, odnosno nauka Božjega sadržanog u Bibliji. Njegov suvremenik, učitelj Hillel, rekao je: "Ne čini svome bližnjemu što je tebi mrsko, u tome je sav zakon. Ostalo je samo tumačenje".

Učitelji židovstva smatraju da ljubav prema bližnjem proizlazi iz ljubavi prema Bogu. On je čovjeka stvorio na svoju sliku i priliku, pa zato ne možemo ljubiti Boga ako ne ljubimo njegovo stvorenje. To je pravi razlog ljubavi prema bližnjemu i "veliko i opće načelo u zakonu".

Isus potvrđuje to načelo i dodaje da je zapovijed ljubavi prema bližnjem slična prvoj i najvećoj zapovijedi - da ljubimo Boga svim srcem, umom i dušom. Potvrđujući sličnosti između dviju zapovijedi, Isus ih spaja zauvijek, a tako će postupiti i sva kršćanska tradicija. Apostol Ivan sažetno će reći: "Tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti".

"Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga."

U cijelom Evaneliju jasno se iščitava da je bližnji svako ljudsko stvorenje - bio on muškarac ili žena, priatelj ili neprijatelj - i da smo mu dužni poštovanje, uvažavanje i obzir. Ljubav prema bližnjem je istodobno sveopća i osobna. Obuhvaća cijelo čovječanstvo, a ostvaruje se u onome tko je pored nas.

No, tko nam može dati tako veliko srce, tko u nama može pobuditi takvu dobrohotnost da nam učini bliskima - bližnjima i one koji su nam strani, da nam pomogne prevladati sebeljublje, kako bi sebe vidjeli u drugima? To je dar Božji, to je sama Božja ljubav "razilivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan"

To nije obična ljubav, nije samo prijateljstvo niti samo čovjekoljublje, nego ljubav koja je izilivena u naša srca na krštenju: ona ljubav koja je sam Božji život, život Presvetog Trojstva, u kojemu i mi možemo sudjelovati.

U ljubavi je sve, a da bismo je dobro živjeli, valja poznavati njezinu svojstva, koja proizlaze iz Evangela i iz Svetoga pisma, a mislim da ih možemo sažeti u nekoliko temeljnih značajki.

Kao prvo, Isus koji je umro za sve, ljubeći sve, uči nas da je prava ljubav usmjerena prema svima. Ne kao ljubav koju često mi živimo, ona obična ljudska ljubav, koja ima svoj uski krug: obitelj,

prijatelje, susjede... Prava ljubav koju Isus želi ne podnosi diskriminaciju: ne razlikuje simpatičnog od antipatičnog, za nju nema lijepoga, ružnoga, velikoga ili maloga; ta ljubav ne razlikuje sunarodnjaka od stranca, pripadnika moje i druge Crkve, moje i druge vjere. Sve ljubi ta ljubav. To smo dužni činiti i mi: ljubiti sve.

Prava ljubav, nadalje ljubi prva, ne čeka da bude ljubljena, kako je to obično kod ljudske ljubavi: ljubimo one koji nas ljube. Ne, prava ljubav preuzima inicijativu, kao što je učinio Otac kad je poslao svoga Sina da nas spasi dok smo mi još bili graćinci, dakle dok nismo ljubili.

Zato: ljubiti sve i ljubiti prvi.

Nadalje, prava ljubav vidi Isusa u svakom bližnjem: "Meni si učinio", reći će nam Isus na posljednjem sudu. To vrijedi za dobro koje učinimo, a na žalost i za зло.

Prava ljubav ljubi prijatelja i neprijatelja: čini mu dobro, moli za njega.

Isus također želi da ljubav koju je on donio na zemlju postane uzajamna: da ljubimo jedni druge kako bismo stigli do jedinstva.

Sva te svojstva ljubavi pomažu nam bolje razumjeti i živjeti Riječ života ovoga mjeseca.

Meni si učinio

"Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga."

Da, prava ljubav ljubi drugoga kao sebe. I to treba uzeti doslovno: potrebno je u drugome vidjeti upravo drugoga sebe i činiti drugome ono što bismo učinili sebi. Prava ljubav zna trptjeti s onim tko trpi, radovati se s onim tko se raduje, nositi terete drugih, zna se poistovjetiti s ljubljenom osobom, kako kaže sv. Pavao. Ta ljubav stoga nije samo osjećaj, niti su to lijepe riječi, nego konkretni čini.

Oni koji imaju drugačiju vjerovanja nastoje to isto živjeti u skladu s tzv. Zlatnim pravilom koje nalazimo u svim vjerama. To pravilo traži da činimo drugima što bismo željeli da se nama čini. Gandi ga tumači vrlo jednostavno i učinkovito: "Ne mogu te povrijediti, a da time i sebe ne povrijedim".

Ovaj mjesec valja u žarište postaviti ljubav prema bližnjem, koja ima tako mnogo lica: od susjeda do kolega u školi, od prijatelja do najbliže rodbine. Ali ima i lica onih jednih ljudi koje televizija donosi u naše domove s ratnih poprišta i mjesta prirodnih nesreća. Nekada su bili nepoznati i na tisuće milja daleko, a sada su i oni postali naši bližnji.

Ljubav će nas postupno nadahnjivati što učiniti i malo po malo raširit će naše srce po mjeri srca Isusova.

RIJEČ ŽIVOTA - STUDENI

Isusovo propovijedanje započinje govorom na gori. Pokraj Tiberijanskog jezera, na jednom brežuljku blizu Kafarnauma, Isus je sjeo, kako su to običavali učitelji, i navještao mnoštvu blaženstva. Više puta je u Starom zavjetu odjekivala riječ "blago", tj. uzdizanje onoga tko je na različite načine ispunjao riječ Gospodnju.

Isusova blaženstva dijelom su bila odjek onih koje su učenici već poznivali. No, oni su po prvi put čuli da čisti srcem nisu samo dostojni uzići na Goru Gospodnju¹, nego da čak mogu i Boga gledati. Kakva je bila ta uvišena čistoća da je zasluzila tako mnogo? Isus će to više puta objasniti kroz svoje propovijedanje. Zato ga nastojimo slijediti kako bismo mogli piti na izvoru istinske čistoće.

"Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!"

Po Isusovu shvaćanju, postoji jedno izvanredno sredstvo pročišćenja: "Vi ste već očišćeni po riječi koju sam vam zborio"². Dušu toliko ne pročišćuju obredi, nego njegova riječ. Riječ Isusova nije

Čisti srcem

kao ljudske riječi. U njoj je nazočan Krist, kao što je na drugi način nazočan u euharistiji. Preko nje Krist ulazi u nas i, ako joj dopustimo djelovati, oslobođa nas od grijeha i čisti nam srce.

Čistoća je plod življene riječi, svih onih Isusovih riječi koje nas oslobođaju od tzv. navezanosti, u koje neizbjječno padamo ako nam srce nije u Bogu i u njegovu nauku. To se može odnositi na stvari, na stvorenja, na nas same. Ali, ako je srce usmjereni samo na Boga, sve drugo pada.

Da bismo u ovom pothvatu uspjeli, korisno je tijekom dana ponavljati Isusu, Bogu, zaviz iz Psalma: "Ti si moj gospodar, nema mi blaženstva bez tebe!"³ Pokušajmo ga često ponavljati, a osobito kad razne navezanosti odvlače naše srce prema onim slikama, osjećajima i strastima koje mogu zamagliti viđenje dobra i oduzeti nam slobodu.

Jesmo li skloni gledati neke reklamne plakate, pratiti neke televizijske programe? Ne, recimo mu: "Ti si moj gospodar, nema mi blaženstva bez tebe!" To će biti prvi korak koji će nam pomoći izići iz samih sebe i opetovati našu ljubav prema Bogu. Tako ćemo pridobiti u čistoći.

**"Blago čistima srcem:
oni će Boga gledati!"**

(Mt 5, 8)

Primećujemo li ponekad da se neka osoba ili događaj poput prepreke postavlja između nas i Boga te onečišćuje naš odnos s njim? Evo trenutka da mu ponovimo: "Ti si moj gospodar, nema mi blaženstva bez tebe!" To će nam pomoći pročistiti naše nakane i iznova pronaći nutarnju slobodu.

"Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!"

Življena riječ čini nas slobodnima i čistima jer je ljubav. Upravo ljubav svojom božanskom vatrom pročišćuje naše nakane i svu našu nutrinu, jer po Bibliji je "srce" najdublje središte uma i volje.

No, postoji ljubav koju nam Isus zapovjeda i koja nam omoguće živjeti ovo blaženstvo. To je uzajamna ljubav, ljubav onih koji su kao Isus spremni dati život za drugoga. Ona stvara jednu struju, razmjenu, ozračje čija je glavna oznaka upravo transparentnost, čistoća, po nazoočnosti Boga koji jedini u nama može stvoriti čisto srce⁴. Upravo živeći uzajamnu ljubav riječ djeluje i donosi svoje učinke pročišćenja i posvećenja.

Izdvojeni je pojedinac nesposoban dugo se opirati pritiscima svijeta, dok u uzajamnoj ljubavi nalazi zdravu sredinu koja može štititi njegovu čistoću i njegov izvorni kršćanski život.

"Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!"

Evo ploda uvijek iznova stečene čistoće: možemo "vidjeti" Boga, tj. razumjeti njegovo djelovanje u našem životu i u povijesti, čuti njegov glas u srcu, uočiti njegovu nazoočnost tamu gdje se nalazi: u siromasima, u euharistiji, u svojoj riječi, u bratskom zajedništvu, u Crkvi.

To je predokus Božje prisutnosti koja počinje već u ovom životu "hodajući u vjeri, ne u gledanju"⁵, sve dok ga ne vidimo "licem u lice"⁶ u vječnosti.

**Chiara
Lubich**

¹ Usp. Ps 24,4;

² Iv 15,3;

³ Ps 16,2;

⁴ Usp. Ps 50, 12;

⁵ 2 Kor 5, 7;

⁶ 2 Kor 13, 12;

dobrotvorne udruge, rekao je Bruni zaključivši s jednim primjerom: "U Recifeu (Brazil), odakle je projekt krenuo, počeli su poučavati djecu s ulice izradjivati modne torbe. No, odmah im je dano do znanja kako žele da ljudi kupuju torbe zato što su lijepo, a ne zato da bi učinili dobro djelo."

Bruni je potom naveo 4 izazova za razvoj ekonomije zajedništva. Prvi je izazov da bude vjerna dimenziji mreže, otvarajući se ostatku svijeta; drugi u shvaćanju ne samo ekonomske dimenzije siromaštva, nego i društvene i odnosne; treći se ostvaruje u tome da se razmišlja ne samo nad

Etika izaziva tržiste

*Originalan pokušaj da se povežu misaone energije i akcija,
gleđajući na potrebe jedne zemlje*

**Neven
Novak**

*Radionice kulture,
ekonomije
i odgoja imale su
za sjedište
međunarodni
gradić Loppiano
koji već 45 godina
predstavlja
radionicu suživota
i integracije među
narodima
različitih tradicija,
kultura, običaja,
a također i religija*

Četiri subjekta Pokreta fokolara od 16. do 19. rujna bili su organizatori okruglih stolova, radionica, susreta, izložbe proizvoda i usluga poduzeća ekonomije zajedništva: gradić Loppiano, poduzetnička zona ekonomije zajedništva "Lionello Bonfanti", sveučilišni institut Sophia i izdavačka grupa Citta Nuova.

Radionice kulture, ekonomije i odgoja imale su za sjedište međunarodni gradić Loppiano koji već 45 godina predstavlja radionicu suživota i integracije među narodima različitih tradicija, kultura, običaja, a također i religija.

Izlagalo je 70 poduzeća ekonomije zajedništva prisutnih u poduzetničkoj zoni u Loppianu, a sudjelovalo je 1500 osoba, među njima poduzetnici, studenti i drugi građani.

Na skupu talijanskih poduzeća ekonomist Luigino Bruni predstavio je bilancu prijeđenog puta,

dvadeset godina od intuicije Chiare Lubich: u projektu 25 novih poduzeća svake godine, milijun i 700 tisuća eura dobiti doniranih u posljednje vrijeme krize za financiranje 1059 stipendija i 40 projekata razvoja u cijelom svijetu.

No nadasve, istaknuo je Bruni, od 7000 siromašnih kojima je ovaj ekonomski model bio na početku usmjeren, ostalo ih je 1500. I upravo je to prava računica ekonomije zajedništva – nastavio je – jer ako proizvedena dobra ne dođu do siromašnih, projekt ne služi ničemu.

Taj projekt ne može živjeti zatvoren u sebe, nego se mora otvoriti. Jedna afrička poslovica kaže da je za odrastanje djeteta potrebno čitavo selo. Isto tako, za rast poduzetničke zone ekonomije zajedništva potreban je ostatak svijeta, da to budu poduzeća potpuno uključena u tržiste, a ne

pojedinim poduzećem, nego i nad modelom svijeta i kapitalizma u koji je ekonomija zajedništva smještena i kojemu doprinosi; i posljednji, najvažniji, sastoji se u pokretanju kreativnosti, što je svojstvena nota karizmi tijekom povijesti, od sv. Benedikta do don Bosca. A karizma živi kada je inovativna.

Psiholozi, sociolozi, ekonomisti, poduzetnici i drugi stručnjaci nastojali su odgovoriti na pitanje kako ostvariti tu kreativnost.

Gdje smo i kamo idemo, pitanja su na koja je nastojala dati odgovor izdavačka grupa Citta' nuova. U izdavačkoj ponudi Citta' nuova se ističe po svom prijedlogu i po tome što je neovisna, bez vlasnika. No, ako može reći svoju riječ, to je zato što ima svoje poklonike, mrežu preplatnika, agente, sve one koji čitaju i kupuju njihove proizvode.

U izdavaštvu se ne može stati na mjestu. Oblici i sadržaji se razvijaju, ali u vjernosti idealima koji je pokreću i koji su temelj raznovrsnih proizvoda Citta' Nuove. U godini koja nije bila nimalo laka s finansijskog stajališta, bilo je i novosti. Nadasve je to internetski portal www.cittanuova.it s kojega su dostupne stranice drugih izdanja Citta' nuove i drugih časopisa nadahnutih karizmom jedinstva. Počela je i suradnja s drugim web portala-ma, među kojima i s Googleom, pa je već danas na internetu dostupno 1150 izdanja Citta' nuove, gdje se 20 % teksta može prečitati besplatno.

Iz različitih izlaganja na pozorici i onih spontanih iz publice dolazi pitanje kako Citta' nuova može biti odgovor na mnoge krize društva u kojemu se nalazi. "Tako što neprestano stavlja na vidjelo mnoge oblike dobra i općeg dobra koji postoje u društvu i što ulazi u mnoge probleme ne dopuštajući da je oni pritisnu, nego uočavajući ona malena svjetla koja pomažu ići dalje", istaknuo je direktor Michele Zanzucchi.

Odgovor na krizne situacije daje svojom proizvodnjom koja dotiče razna područja: obiteljsku-školu-odgoj, svijet politike, komunikacija, ekonomije i Crkve. Odgovor daje i svojim razmišljanjem da nije sama sebi cilj nego polazi od života i vraća se životu. Uostalom, mediji pod imenom Citta' Nuova nisu nastali prije nego što se imalo što reći, prije nego su postojale ideje i osobe koje su počele živjeti evandelje s ciljem izgradnje mostova u svim sredinama.

Želja organizatora i sudsionika je bila dati Italiji perspektivu nade i jedinstva. Ona se može uzeti i iz evandelja na kojem se može temeljiti današnje vrijeme, predložila je Maria Voce, predsjednica Pokreta fokolara u svojoj poruci.

Budućnost poduzeća EZ

Siguran sam da će uskoro od mladih krenuti osnivanje novih poduzeća koja više neće imati klasičan oblik poduzetnik-zaposlenici, niti će biti slična zadругama. Bit će to poduzeće ekonomije zajedništva (EZ) i imat će svoje novo pravno ustrojstvo. Tako je bilo i sa zadrgama. Najprije se pojavila teorija velikih utopista a kasnije, nakon 50 godina, nastao je pravni oblik koji prije nije postojao. Za 15-20 godina – ovisi o nama – nastat će naš pravni oblik poduzeća EZ, i to će biti nešto novo. Ako se EZ rodila iz jedne karizme, što mi vjerujemo, tko živi uronjen u EZ svakoga dana, ne razumije stvarno što radi, jer se karizma objašnjava kroz povijest, shvaćamo živeći je. Ne može se misliti da ćemo EZ ostvariti kao da imamo pred sobom poslovni plan nekoga poduzeća gdje se odredi neki projekt i onda ga se provodi. U povijesti ekonomije zajedništva mi se nalazimo u prvih pola sata dana koji traje 24 sata. Trebamo imati strpljenja kao ljudi koji rade nešto složeno i nemaju nikada prave kontrole nad onim što rade. I to je siromaštvo!

Luigino Bruni

Potrebu za novostima jednodušno su izložili kako ekonomisti, tako i političari i poduzetnici. Izazov nije toliko u tome da damo sliku države kakvu želimo, nego da vidimo sadašnje neiskorištenje potencijale i da gradimo zemlju kao zajednicu a ne kao nakupinu problema, rekla je Lucia Fronza.

Ima jedno dobro koje treba socijalizirati, a ne privatizirati, treba dati dostojanstvo institucijama i učiniti da ispliva na

površinu logika dara koji ne pristupa trećem sektoru nego povijesti društva. Johhny Gotti kao poduzetnik i Luigi Bruni kao profesor političke ekonomije različitim su naglascima ciljali na besplatnost kao poziv. A u tome karizme kao što je i karizma Chiare Lubich imaju puno toga reći jer su duhovnost popratili izvrsnošću i inovacijom i izvan usko vjerskog područja, zaključio je Bruni. ■

"*Tko živi uronjen
u ekonomiju
zajedništva
svakoga dana, ne
razumije što
stvarno radi, jer
se karizma
objašnjava kroz
povijest,
shvaćamo živeći
je... U povijesti
ekonomije
zajedništva mi se
nalazimo u prvih
pola sata dana
koji traje 24 sata",
rekao je Luigino
Bruni.*

(2) arhiv CH

Faruk Redžepagić
zračio je
optimizmom,
snagom,
osjetljivošću i
raspoloživošću
prema svakome

Vijest da nas je 29. rujna iznenada napustio Faruk Redžepagić u hipu se proširila u velikoj obitelji Djela Marijina. Izrazi sučuti neprestano stižu njegovoj obitelji, kao i Minki i Rudiju Fabjan, u Pokretu odgovornima za dijalog s ljudima nevjerskih vjerjenja.

Farukov doprinos Pokretu fokolara bio je nezamjenjiv. Kao čovjek islamske kulture, beskonačno širokih vidika i velikog životnog iskustva, duboko je proniknuo u karizmu jedinstva i postao njezin pobornik i sledbenik. Osjetljavao nam je i isticao značaj karizme za današnje vrijeme, tumačio njezine odraze u našoj društvenoj zbilji, ohrabruvao nas i poticao na dija-

Erlin Petkov

Odlazak velikog prijatelja

Kao čovjek islamske kulture, beskonačno širokih vidika i velikog životnog iskustva, Faruk je duboko proniknuo u karizmu jedinstva

**Zdravko
Dujmović**

log. Chiara Lubich ga je osvojila i zarazila svojim idealom jedinstva. S vremenom se i u njemu sve više istančala ona pozorna i zauzeta ljubav koja se često očitovala u zanimljivim, stručnim i daleko-vidnim izlaganjima na mnogim susretima. Zračio je optimizmom, snagom, osjetljivošću i raspoloživošću prema svakome. Sve to potvrđio je i svojim posljednjim činom – darivanjem organa. "Kao što ljubav ostaje, tako i Faruk ostaje u nama", napisao je prijatelj Armando Romano iz Trevisa u Italiji. To je bogatstvo koje nas neprestano usmjerava prema dobru. Onima koji su ga poznavali ostat će neizbrisivo utisnuti u srcu njegov prodoran pogled, odlučna riječ i bezuvjetno poštovanje različitosti.

Donosimo dio iz pozdravnog govora njegovog prijatelja Zdravka.

Kako u jednom dahu prikazati najbitnije iz tog više nego bogatog života? Što mogu izostaviti a ne ugroziti istinu do koje je Faruk uvijek bilo najviše stalo?

Pitao sam se mogu li izostaviti priču o Farukovom djetinjstvu u Plavu, malom gradiću u planinama Crne Gori i prešutjeti njegovog djeda, islamskog mudraca koji je na Faruka od najmlađih dana prenosio svoju mudrost i uvjerenja, poučavao ga u vjeri, islamskoj povijesti i kulturi, znanosti i drugim dostignućima. Jednom je Faruk, govoreći o tom djetinjstvu u Soko Gradu, pravoslavnom manastiru uz obalu Drine, rekao: "Brzo sam shvatio koliko mudrosti treba da bih živio i razumio islamsku kulturu i vjeru. Sve do smrti djeda živio

sam pod plaštem tople i intimne duhovnosti".

Dane djetinjstva u Plavu prekinuo je Farukov odlazak s najstarijim bratom u Zagreb. Tu se bitno pomicu granice njegovih interesa i mogućnosti. Ubrzo postaje izvrstan đak u srednjoj školi, stječe nove prijatelje, otvara si nove vidike i stjeće samopouzdanje koje ga prati cijeli život.

Tada susreće i samozatajnu Enu, rađa se ljubav i počinje prekrasna dugogodšnja saga koja traje sve do njegovog preminuća.

Po završenom studiju nastavlja istraživački rad, zapošljava se u Institutu za zemlje u razvoju i sa svim žarom počinje izučavati Afriku, svoju istraživačku ljubav do kraja života. Piše članke i prevodi knjige na tu temu, upisuje poslijediplomski studij i

sudjeluje u realizaciji više projekata iz tog područja.

Početkom osamdesetih Faruk, kao i mnogi drugi prijatelji iz njegove generacije, ne odoljeva zovu politike. Njegovi široki obzori i temeljito obrazovanje, izvršno poznavanje više jezika i međunarodnih odnosa, ubrzo ga vode na područje međunarodne znanstvene, tehničke i kulturne suradnje, gdje postaje direktor Republičkog zavoda i uvaženi autoritet u zemljama bivše Jugoslavije.

Farukov rad u politici prekidaju promjene početkom devetdesetih i novi kriteriji za vrednovanje ljudi u koje se on više nije uklapao. Povlači se sa suprugom i sinovima Denisom i Jasminom u Pisarovinu. Više se ne vraća u Zagreb.

Uskoro odlazi u Bosnu i radi na realizaciji humanitarnih i socijalnih projekata i programa Merhameta i nekih drugih međunarodnih humanitarnih organizacija. Put ga vodi u najveći dio krajeva u kojima je bjesnio rat. Po završetku rata vraća se u Pisarovinu s novim iskustvima i spoznajama o životu i smrti, o ljubavi i mržnji, o miru i ratu, koje ga prate do kraja života.

Rezigniran i obeshrabren živi za svoju obitelj, voćnjak s više od 4000 stabala koji je zasadio uz svoju kuću u Pisarovini i životinje koje mu postaju najvjerniji prijatelji. Ne vidi perspektivu niti mogućnost da mijenja stanje.

Krajem devedeset godina prihvata poziv prijatelja da upozna grupu sjajnih ljudi okupljenih u Pokretu fokolara koji se zalaže se za već pomalo iščezele ljudske vrijednosti: ljubav, bratstvo, dijalog i toleranciju među ljudima različitih vjera i uvjerenja, za izgradnju ujedinjenog svijeta. Faruk ne vjeruje u tu priču. Pita gdje toga ima. Ipak, odlazi u Križevce da upozna Pokret

fokolara, a nastavak ove priče mogu svjedočiti mnogi danas prisutni na ovom ispraćaju.

Susret Faruka s Pokretom bio je susret karizme i njegovih snova o pravdi i toleranciji, o jednakosti među ljudima, o novom svijetu. Ljubav od prvog susreta.

Prihvaćen je i prigrjen odmah, sa svim svojim stavovima i uvjerenjima. Uskoro ga u Pokretu upoznaju kao sjajnog i obrazovanog intelektualca koji je usvojio vrijednosti i ciljeve Pokreta i zalagao se za njih. Stjeće povjerenje i uskoro postaje poštovana i nezamjenljiva osoba u dijalogu ljudi različitih uvjerenja, u promicanju novih vrijednosti u politici, u izgradnji ekonomije zajedništva.

Putuje na skupove po Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji, Makedoniji, na međunarodne skupove u Castelgandolfo, Loppiano i Trento u Italiji, Beč i Innsbruck, Stuttgart i druge gradove. Širi krug prijatelja, postaje nezamjenjivi uvodničar i

sudionik u dijalogu, uvaženi poznavatelj i sudionik političkih tema i rasprava, gorljivi zagovornik ekonomije zajedništva i drugih projekata koje je pokretila Chiara Lubich.

Faruk daruje svoje srce i ljubav svakome, osvaja povjerenje ljudi i doprinosi afirmaciji svih vrijednosti za koje se Pokret zalaže. Njegov pristup svim pitanjima s pozicije intelektualca islamske kulture i čovjeka s mnoštvom ljudskih vrijednosti priskrbio mu je i poštovanje ljudi izvan pokreta. Predložen je i za člana Vatikanskog međunarodnog odbora za dijalog s osobama nevjerskih uvjerenja. Smrt je nažalost prekinula taj postupak imenovanja.

Sažimajući jednom svoja nova iskustva i spoznaje, pregnantno se izrazio rekavši: "Cijeli život sam bio revolucionar, sve dok nisam upoznao Pokret i shvatio da je ljubav jedina snaga koja može pokrenuti i mijenjati svijet" ■

Faruk se rado odazivao na radionice i okrugle stolove. Njegov govor stručnjaka popraćen vlastitim iskustvom privlačio je odrasle i mlade. Na slici: radionica o ekonomiji zajedništva u Zagrebu.

Na slici: Majda Čop, glavni lik ove priče, danas živi u fokolaru u Skopju.

Rođena sam i živjela na Bledu u jednostavnoj katoličkoj obitelji, s roditeljima i sestrom, i svi smo prakticirali vjeru. No, mene je uvijek privlačilo nešto više. Zato sam se odmah odazvala kad me jednom župnik Pavel Uršić pozvao na duhovne vježbe. Ta moja spremnost da kao sedamnaestogodišnja djevojka odem sama iz našeg kraja njemu je bila neuobičajena pa me je držao na oku i sljedeće 1971. godine pozvao na marijapoli u Zagreb, na Fratrovac. Bio je to moj prvi izlazak iz Slovenije. Budući da se govorilo hrvatski, ja i još dvije

Planovi se mogu mijenjati

Ako me Bog zove, kasnije sve ovisi o meni i mojem odgovoru...

Majda
Čop

djevojke iz Bleda koje su došle sa mnom nismo uspjеле baš dobro pratiti program. Ipak me je dirnulo to što su me svi ljubazno pozdravljali i što su bili nasmijani.

Sjećam se da smo našle nekakav podrumski prostor i u pauzama tamo vježbale jogu. Više puta smo ostale i dulje nego što je trajala pauza. Nismo, naime, znale da je sve vrijeme organiziran zajednički program, pa su se neki zabrinuli da se nismo izgubile.

Kad smo se na kraju marijapolia pozdravljali, čula sam kako župnik potiho govori Mičić¹: "Eto, sad ti misli na nju". To mi je bilo čudno jer do tada smo svi bili vezani za svog župnika ili župu. Nisam znala što znači: "Ti misli na nju". Ali ubrzo sam primjetila da me je

Miča zvala u Ljubljalu, da je išla sa mnom kad bih odlazila birati neku haljinu u robnu kuću. Ona je već bila liječnica, dakle važna osoba, i bilo mi je neobično da gubi vrijeme sa mnom.

Nedugo nakon toga, nakon završene srednje tekstilne škole, zaposliла sam se u Radovljici, 15 km od Bleda, i započeo je "normalan život". Od prve plaće sam odmah počela odvajati novac za miraz. Kupila sam jordan, deke, pribor za jelo, svaki mjesec ponešto. Sprijateljila sam se s kolegicama na poslu. Jedna od njih mi je s oduševljenjem pričala kako je položila vozački ispit i nagovorila me da i ja krenem. Položila sam vozački a potom i kupila auto, život mi je bio lijep. U međuvremenu sam hodala i s jednim mladićem.

Obitelj sam uvijek vidjela kao svoj životni put i nikad nisam razmišljala drugačije.

Nakon godine dana rada sve mi je postalo monotono. Upoznala sam posao, najprije sam bila voditeljica smjene, a poslije tehnolog. U to vrijeme šef je predložio da idem dalje studirati. Mislio se u Kranj, ali tamo više nije bilo mogućnosti, mislim da više nije bilo mjesta. Preostala mi je jedino Viša konfekcijska škola u Zagrebu. Prvo razočarenje što nisam mogla studirati u Kranju bilo je zaboravljeno kad sam se sjetila da u Zagrebu postoje djevojke koje sam upoznala na Ondri. To me toliko privuklo da sam istoga dana, ne razgovarači ni s mamom, s kojom sam bila jako vezana, odlučila otici na studij.

Iako je taj momenat bio jako jasan, kad sam se našla u Zagrebu prihvatile sam se učenja, redovito davala ispite i kretala se u svom krugu prijatelja.

Prošlo je nekoliko mjeseci prije nego što sam na (tada) Trgu Republike, u kapeli Ranjenog Isusa susrela Raffaellu². Kontakt je bio uspostavljen i započela sam s prvim susretima djevojaka GEN. Kasnije se moja cimerica razboljela i napustila studij, pa je Zdenka Mićan³ mogla doći stanovati kod mene. Meni je to puno pomoglo, jer Zdenka je bila tako radikalna u življenu evandelja. Puno smo pričale, ponekad se i šalile maštajući kako ćemo ići nositi ideal koji smo otkrile.

Te je godine skupina GEN otisla u Rim. Na povratku su nas izvijestile o susretu s Chiarom koja im je pričala kako se Bogu može dati 30%, 70% ili 100%. To me je tada pogodilo, ali sam pokušavala zaboraviti jer nisam htjela dovoditi u pitanje svoje planove o budućoj kući i obitelji.

Za zimske praznike spremala sam se kući, kad su me fokolarine upitale ima li kod mene još mjesto, jer su željele malo na zimovanje. Obradovala sam se i tako smo zajedno provele nekoliko nezaboravnih dana. Odlažile smo na skijanje, više puta na Pokljuku, a imale smo i učitelja – bio je to mladić moje sestrice. Jednom je naš razgovor krenuo na životne planove. Jasno se sjećam kako smo na brežuljku usred snijega čitale one Chiarine riječi o 30%, 70% i 100%. Kad sam nešto ranije o tome razmišljala u svojoj sobi u Zagrebu, potekle su mi suze jer sam vidjela kako mi se počinju rušiti planovi. No, sada smo bile zajedno i sve je imalo drugačiji okus.

Došlo je vrijeme povratka u Zagreb. Dok smo se vozile u

autobobilu, Raff i ja same, u razgovoru mi je ona ispričala svoju životnu pripovijest. Tada mi je doprlo do svijesti da se planovi mogu mijenjati i ako me Bog zove, poslje sve ovisi o meni. Među nama je bilo tako snažno nebesko ozračje da sam pomislila kako bi bilo lijepo da nikad ne dođemo do Zagreba, da što dulje ostanemo zajedno. Svi problemi su mi odjednom nestali, sve mi je izgledalo lijepo i u svjetlu.

Nekoliko dana nakon toga, s buketom cvijeća u rukama pozvonila sam na vrata fokolara. Bio je to znak da sam spremna dati Bogu 100%. No ni to nije moglo proći bez suza, a budući da sam se za tu svečanu prigodu malo i našminkala, suze su tekle pomiješane sa šminkom.

Od toga dana moj se život promjenio. Čvrsto sam se povezala s fokolaram. Zajedno smo radile, planirale, putovale, noseći naš ideal svima.

Nisam više imala vremena često odlaziti kući. Uz to, pripremali smo prvi Genfest u Zagrebu. Bio je to veliki podvig i trebalo je zasukati rukave. Poduzimali smo razne akcije, pripremili program, no nismo imali auto koji nam je bio potreban za prevoženje. S malo oklijevanja ja sam osjećala da ipak trebam reći da kod kuće imam auto. Bio je pola moj, a pola su mi pomogli roditelji. Odlučili smo da će ja otici kući po auto kako bismo mogli prevoziti razne stvari za Genfest. Bila je zima i sjećam se da sam došla kući iznenada.

arhiv NS

Sa mnom je bila Natalia da mi pomogne voziti u Zagrebu. Čim sam nagovijestila mami da sam došla po auto, sve se među nama srušilo. Nije mi više ni riječi uputila.

Kad smo Natalia i ja ujutro ustale, ispred garaže je bilo puno snijega. Uzele smo lopate i počele ga uklanjati. Uto dođe tata, s rukom na srcu jer ni on cijelu noć nije spavao, uzme Nataliju lopatu iz ruku jer mu je bilo čao da ona radi. I pomogne nam ukloniti snijeg. Mama me nije ni pozdravila. To me je jako boljelo. S druge strane, jedinstvo među nama je bilo tako snažno, Božji poziv bio je jači od svega. ■

(nastavlja se)

1 Marija Grum, fokolarka, danas suodgovarna za Pokret fokolara u jugoistočnoj Europi

2 Raffaella Bronzino, fokolarka, tada suodgovarna za Pokret fokolara u jugoistočnoj Europi

3 Studentica iz prve skupine GEN u Zagrebu

**Majda kao kuma na prvoj pričesti:
"U životu me uvijek privlačilo
nešto više..."**

Chiara Luce blažena

Sveta misa s obredom beatifikacije u svetištu Gospe od božanske ljubavi u Rimu 25. rujna, pigodan program u dvorani Nervi u Vatikanu i misa zahvalnica u Bazilici sv. Pavla izvan zidina uz nazočnost preko 20 tisuća pretežno mladih

**Neven
Novak**

Nakon svečanog čitanja apostolskog pisma Benedikta XVI. kojim se Chiara Luce Badano proglašava blaženom, u svetištu Gospe od božanske ljubavi u Rimu otkrivena je njezina velika slika

Čekivalo ih se 13 tisuća, a podaci vatrogasaca govore da ih je bilo 25 tisuća. Cistin i brežuljak pred svetištem Gospe od božanske ljubavi zauzelo je šaroliko mnoštvo sabrano u molitvi, uglavnom mladih. Na beatifikaciju Chiare Luce Badano došli su iz 71 države, i iz onih najudaljenijih, kao što su Australija, Koreja, Pakistan, Vijetnam, Sirija, Rusija, Kina. Ukupno je preko 20 tisuća slijedilo obred ispred svetišta, a oko 5 tisuća u svetištu. Svoje je

mjesto tu našla i hrvatska skupina od 85 mladih.

"Moderna djevojka, sportašica, pozitivka, u bogatom svijetu blagostanja, često bolesnom od žalosti i nedostatka sreće, prenosi nam poruku optimizma i nade." Tako se izrazio mons. Angelo Amato, prefekt Kongregacije za kauze svetaca koji je u ime Svetog Oca predvodio obred beatifikacije i svečano misno slavlje. "I danas kratko razdoblje mladosti može biti življeno u svetosti", nastavio je nazvavši Chiaru Luce djevoj-

kom kristalno čistoga srca. Zatim je spomenuo svakodnevne zgode iz njezina života, bogate iznenadujućom evandeoskom radikalnošću, i teške momente bolesti, sve to življeno u svjetlu logičnog izbora evanđelja, zajedno s obitelji i s mlađima s kojima se uputila u avanturnu duhovnosti jedinstva Pokreta fokolara.

Gledajući oko sebe vidimo univerzalnost Chiare Luce. Ponegdje se može opaziti i koji sedamdesetogodišnjak, tu su djeca, Europljani i Azijci, a

među redovničkim uniformama zamijećujemo i sestre Majke Terezije. Tako su raznolike i priče ovih ljudi koji su ispunili svetište i prostor oko njega. Uostalom, Chiara Lubich koju je Chiara Luce srela kao djevojčica, vidjela je svetost kao iskustvo naroda, kojoj svi mogu težiti ako žive evanđelje.

Maria Voce u svom je pozdravu rekla: "Ovo je povijesni trenutak, potvrda od strane Crkve da življena duhovnost jedinstva dovodi do svetosti. Chiara Badano je prva blaženica

SJ

jedinstva mnogih članova Pokućstva fokolarja."

U svijetu često bolesnom od žalosti i nedostatka sreće ovaj skup je bavlja nade zapaljena u noći, bavlja koja se ne boji oluja, velike tame, skeptičnosti ovoga vremena, tu je da nam pokaže put, ne put samoće nego naroda, naglasio je mons. Amato.

Mons. Pier Giorgio Micchiaridi, biskup u Acqui, biskupiji u kojoj je živjela Chiara Badano, zahvalio je Papi na beatifikaciji i podsjetio na njegove riječi tijekom putovanja u Veliku Britaniju da je svetost zalaganje koje životu daje puni smisao.

koju je priznala Crkva. Crkva nam je vraća kao dar čitavom čovječanstvu, a osobito mlađima. To je i nova obveza – dodala je – Chiara Luce nas potiče da trčimo na putu svetosti."

U prvom redu u crkvi su bili roditelji Chiare Luce, staložen tata Ruggero i ozarena mama Maria Teresa. U kratkoj izjavi za medije na kraju misće rekla je: "Bili smo jako uzbudjeni. Neizmjerno smo zahvalni Bogu što nam je darovao takvu kćerku. U trenucima velike boli utjeha može doći samo od Boga. Podržavala nas je snaga

Programom pod naslovom Life-Love-Light (Život-Ljubav-Svjetlo), koji su u dvorani "Pavao VI." u Vatikanu priredili mlađi, kroz svjedočanstva, glazbu, video i koreografije ispričana je životna priča nove blaženice

(2) BeZet

U svetištu Gospe od božanske ljubavi u Rimu 25. rujna bilo je 5 tisuća ljudi, a oko svetišta slijedilo je obred preko 20 tisuća pristiglih iz raznih zemalja svijeta

Maria Teresa i Ruggero Badano, roditelji Chiare Luce, pratili su obred u prvom redu

"Neka Chiara Luce pomogne mladima i manje mladima da odlučno ciljaju na potpuno prijateljstvo s Isusom."

Koncelebriralo je 14 biskupa, među njima i biskupi iz Kube i iz Tajlanda, apostolski nunciji iz Litve i Jordana, te kardinali Ennio Antonelli, predsjednik Papinskog vijeća za obitelj. Bili su predstavljeni i razni pokreti: Katolička akcija, Zajednica sv. Egidija, Obnova u Duhu, Skauti i Schoenstatt.

Slavlje s Chiarom Luce

Neki su bili uvjereni da je nemoguće premjestiti očekivanih 15 tisuća osoba – kojih je kasnije bilo 20 tisuća – iz svetišta Božanske ljubavi u Vatikan. Pa ipak, sve je prošlo glatko i točno u 21 sat počeo je *Life-Love-Light*, program u tri dijela – život, ljubav, svjetlo – kojim se kroz svjedočanstva, glazbu, video i koreografije ispričala životna priča nove blaženice. Tu večer slavlja mnogi su u cijelome svijetu sli-

jedili putem televizije i interneta ili na video zidu na Trgu sv. Petra. Program je započeo pjesmom pripremljenom za ovu prigodu.

U prvu etapu *Life* uveli su roditelji Chiare Luce koje su mlađi dočekali ovacijama. "iskustvo vrijedi za sve, ali ona je svoj život dala za vas!", rekla je među ostalim majka noblaženice a otac Ruggero: "S Chiarom smo proživljavali izvanredne trenutke. Živjeli smo u ozračju koje je nemoguće izraziti. Te dvije godine bile su najlepše u našem životu, najviše blagoslovljene od Boga, jer nam

Kao dokaz predstavljena su i iskustva drugih mladića i djevojaka koji svakoga dana nastoje živjeti svoju vjeru osobito u boli: netko se suočava s rastavom roditelja, netko s izazovom oprosta svojim napadačima.

Svjedočanstva su stigla i iz dalekih krajeva, poput djevojke iz Jordana zauzete u dijalogu sa svojim vršnjacima muslimanima i mladića iz Pakistana: "Prije točno godinu dana – podsetio je – slali smo pomoći žrtvama poplava u Filipinima, a sada smo mi, zahvaljujući velikodušnosti mnogih ljudi, mogli darovati najnužnije namirnice u 700 obitelji".

5

je Isus dao da živimo u nadnaravnoj dimenziji koja nas je podizala sa zemlje. Kao kada se uspnemo u avion i s prozora gledamo zemlju i oblake. Sve naše boli, i Chiarine koje su bile još mnogo veće, mi smo gledali kao da su negdje dolje i nisu nas dodirivale. Bio je to plod ljubavi mnogih osoba koje su molile i podržavale nas."

Zatim se kroz riječi prijatelja koji su je poznavali nazočnima otkila dimenzija Chiarine svakodnevice, također i u drugoj etapi večeri *Love*: sport, škola, život u obitelji i otkriće Krista.

Posljednji dio večeri pod naslovom *Light* (svjetlo), najdirljiviji i najdublji, bio je posvećen bolesti, avanturi zajedničkog posvećenja. U video zapisu iz godine 1989. Chiara Lubich je odlučno predložila jedinstvo za ideal i Napuštenog Isusa za ključ kako graditi jedinstvo. Bio je to životni program Chiare Luce. U dvorani su odzvanjale riječi iz jednog pisma Chiari Lubich: "Otkrila sam da je Isus Napušteni ključ jedinstva s Bogom. Želim ga izabrati za svog zaručnika i pripremiti se kada dođe. Preferirati ga!"

(2) arhiv CG

Sada je red na nama!

Pozdrav Marije Voce na završteku programa u dvorani "Pavao VI."

Kad su Chiaru Lubich upitali u čemu je tajna Chiare Luce, odgovorila je: Chiara Luce je riskirala život za veliki ideal, najveći: za Boga. Povjerovala je u Njegovu ljubav i iz trenutka u trenutak pokušala živjeti Božju volju. A to možemo učiniti i mi, to Bog traži i od nas. Nad svakim od nas, Bog ima predivan plan i želi ga ostvariti. Taj se plan ostvaruje tijekom života kao predivano putovanje kroz otajstva života, smrti, boli, radosti, da bi se potom zaključio u vječnosti, u Bogu.

Chiara Luce je na tom putovanju susrela Chiaru Lubich i taj je susret korjenito preobrazio njezin život. Zašto? Zato što je Chiara Lubich imala hrabrosti predložiti joj svoj predivan ideal, svoj veliki ideal, i tražiti od nje da ga živi u cjevotnosti, bez popusta, sve do izbora Isusa Napuštenoga. Zato je Chiara Lubich omogućila Bogu da od Chiare Luce učini ono blistavo remek-djelo koje nam danas Crkva vraća na dar kao uzor kao primjer, životnu suputnicu, svjedoka, jamstvo da je svetost moguća jer ju je ona dostigla. I ne

samo da je moguća, nego da se cilj svetosti podudara s ciljem srće. Najveće srće, na što je nedavno podsjetio Papa mlade u Velikoj Britaniji.

Sada se vraćamo našim domovima, obogaćeni i željni novosti, velikih djela. Živjeli smo presnažne trenutke. Živjeli smo ih zajedno.

Odlazimo nakon što smo otkrili nešto predivno: otkrili smo da se sve može promijeniti, mogu se promijeniti naši odnosi, može se promijeniti način na koji se suočavamo s radostima, kako se suočavamo s bolima. Može se promijeniti! Otkrili smo da se može dogoditi jedna revolucija, da moramo pomoći da dođe do te revolucije, da se ne možemo pomiriti s malim, da se ne možemo prepustiti banalnostima, da moramo u svijetu pokrenuti revoluciju, revoluciju koja se može sažeti u jedno riječi: ljubav. Jer Bog je ljubav i želi preplaviti svijet ljubavlju. I otkrili smo da je možemo ostvariti jer smo je vidjeli, većeras smo je vidjeli.

Krenimo zato s ovom novom snagom u srcu, nastavimo trku zajedno s Chiarom Lubich tamo gdje nas Bog želi. Ali krenimo zajedno! Budimo jedni drugima podrška, poticaj, ohrabrenje, utjeha i snaga, kao što je to bila i nastavlja biti zauvijek i za sve Chiara Luce.

"Chiari je trebalo 25 minuta da kaže 'da'. Potom se okrenula prema meni s onim svojim osmehom kakav je uvijek imala, ozarena, pogleda punog svjetla. Nije se više vraćala natrag." Tim je riječima majka oživjela trenutak kad je Chiara saznala za težinu svoje bolesti. To tako sjajno svjedočanstvo bivšeg je biskupa u Acqui, mons. Livia Martana koji je godine 1999. otvorio kazu za beatifikaciju, potaklo da kaže: "Mi smo Crkva koja poučava, ali ponekad moramo učiti od naših učenika".

Upečatljiva su bila i svjedočanstva Ferdinanda Garettua, u ono vrijeme studenta medicine u Torinu gdje je

Chiara bila hospitalizirana a danas onkologa, i njezine najbolje prijateljice Chicce Coriasco koja ju je pratila u posljednjim momentima.

Predsjednica Pokreta fokolara Maria Voce istaknula je: "Sada odlazimo obogaćeni i željni novina, velikih djela, jer ne možemo se zadovoljiti malim niti se pomiriti s banalnostima.

Sugestivan je bio prizor na Trgu sv. Petra. Tisuće upaljenih svijeća držali su mlađi, neki sjedeći na tlu, u dubokoj sabnosti i tišini. Zanimljivo je bilo vidjeti zadužene za sigurnost i policajce kako s programom u rukama pozorno slijede što se događa na pozornici.

Izvanredan doživljaj te večeri prešao je granice Berninijevih stupova i vatikanske dvorane zahvaljujući internetu i televizijskim prijenosima. Iskustvo se širi i putovima društvenih mreža.

Predaja baklje

Zapaljena baklja prelazila je iz ruke u ruku među mlađima, dok je burni pljesak bio zvučna podloga i odjekivao je bez kraja u lađama Bazilike sv. Pavla izvan zidina. Chiara Luce je rekla: "Mladi su budućnost. Ja više ne mogu trčati, ali željela bih predati njima baklju, kao na olimpijadi. Imaju samo jedan

*Maria Voce,
predsjednica
Pokreta fokolara:
"...Nastavimo
trku zajedno
s Chiarom Lubich
tamo gdje nas
Bog želi. Ali
krenimo zajedno!
Budimo jedni
drugima podrška,
poticaj,
ohrabrenje,
utjeha i snaga,
kao što je to bila
i nastavlja biti
zauvijek i za sve
Chiara Luce."*

Bežet

Pogled na pozornicu dvorane "Pavao VI." Program je s Trga sv. Petra putem video zida pratilo još 12 tisuća mlađih.

život i isplati se dobro ga iskoristiti." Ovo predavanje baklje za vrijeme prikazanja zvučalo je kao predaja za još 11 tisuća sudionika na misi zahvalnici.

Predvodio ju je državni tajnik kardinal Tarcisio Bertone u koncelebraciji s tri kardinala, petnaest biskupa i dvjesto svećenika, u nazočnosti 11

tisuća sudionika. Broj sudionika u ova dva dana posvećena djevojci iz Sasselja bio je iznenadenje i za same organizatore. Ova mlada svjetica premašila je svu predviđanja uključujući i vremensku prognozu koja je najavljuvala pljuske, a iznenadila je zrakama sunca.

Kardinal Bertone je u svojoj homiliji istaknuo izazov vjere u kontekstu ravnodušnosti i relativizma, ali je potvrdio da je Chiara Luce dar za nas i za čitavu Crkvu i da potiče osobito mlade na veliki život koji će dostići onu širinu i ljepotu, sposobnost sveopće ljubavi koju je Bog utisnuo u čovjeka.

Benedikt XVI. na molitvi Andeo Gospodnjem, povezan s Bazilikom sv. Pavla izvan zidina, podsjetio je na beatifikaciju Chiare Luce, o čemu je privatno razgovarao s kardinalom Bertoneom, pokazujući je kao uzor za mlade. "Bila je za sve zraka svjetla, primjer dosljednosti koji svjedoči kako je Ljubav jača od zla i smrti", rekao je Papa.

Na kraju još jedno iznenadenje. Kardinal Bertone prenio je

(2) Dina Perkov

roditeljima Chiare Luce, Mariji Teresi i Rugeru, poseban Papin blagoslov za skoru 50. obljetnicu njihova braka. Bazilikom je odjeknuo snažan pljesak, izraz zahvalnosti supružnicima čije je svjedočanstvo primjer za sve roditelje.

"Sada je red na vama, na nama!" Tim je riječima na kraju mise pozdravila nazočne Maria Voce, istaknuvši: "Ova bazilika podsjeća sve na misu nakon preminuća Chiare Lubich. Danas smo ovdje zbog jedne druge Chiare, zrelog ploda svetosti jedne karizme. Naša je zahvalnost zajednička."

Oduševljenje među mladima je veliko, kako su to svjedočili beskrajni aplauzi. Sada je red na nama! Iako neće biti lako, "Ovo će se iskustvo nastaviti, nije to neka sporedna epizoda ili samo slavlje", rekla je Marija i nabrojila niz inicijativa koje će omogućiti da se doživi taj evandeoski život. "Chiara Luce nije neka sveta statua niti

svenuir, ona je jedna od nas i ne želim da joj se izrađuju statue."

Nakon radosnih pozdrava vraćamo se svakodnevici, a u

srcu i u glavi lebdi želja i mogućnost biti sveti, iz dana u dan.

**Na beatifikaciji
Chiare Luce u
Rimu bilo je i 85
sudionika iz
Hrvatske,
pretežno mladih**

I bi svjetlo

Papa Ivan Pavao II. poručio je mladima da se ne boje biti sveti u ovom milenijumu. Ovo tisućljeće postavlja, kao nikad dosad, visokim pregradu mladima pogotovo, jer je u njemu, ako ga zamislimo kao ogromni trgovачki centar, sve na dohvat ruke, samo trebamo poželjeti. Koliko je teško biti svet kada iza svakog ugla viri štand sa poslasticama punjenim slatkim grijehom, a sa gradskih zgrada vršiće šarenim jumbo plakatima koji vas pozivaju u svijet novca, seksa i skandalâ? Upravo je Chiara ta koja dokazuje da je moguće biti svet, da je ljubeći i primajući ljubav itekako moguće postati svet u 2. milenijumu. Sve mi se čini da s pravom možemo reći da se termin svetost, u današnjem vremenu, prilagodio 2.tisućljeću i mladima u njemu jer sveto, uz današnji ritam, znači ljubiti bez granica i oprštati bez dokaza. Mnogi se mlađi mogu pronaći u Chiari. Upravo u tome je dio njene svetosti. Bila je dosljedna zadatku, dosljedna daru ljubavi koji smo svi primili no ona je skinula celofan i mašnu i koristila ga sa takvim žarom i željom. I to je dio njene svetosti, jer je ljubila onako kako ljubi On. Samo taj dan, 25.rujna 2010., na dan njene beatifikacije sjajno je sunce, dok je ostalih dana prevladavalo tmurno i kišovito vrijeme. Svetište Gospe od božanske ljubavi taj je dan bilo okupano svjetлом i toplinom uporno nam dokazujući da Chiara Lubich nije bez razloga toj djevojci dala ime Luce (Svjetlo).

Putovanje u Rim je bilo naporno, vozili smo se 15 sati u komadu, tijelo nam se cijelo ukočilo od autobusnih sjedala koja su nam tih dana bila zamjena za udobne i tople krevete, bili smo umorni i znojni, no sve se isplatilo! Isplatile se voziti pola dana ukočenih vratova i bez tuširanja da osjetimo makar dio toga blaženog svjetla, ali iskreno osjetili smo mnogo više. Osjetili smo njenu snagu, toplinu, osmijeh, ples, pjesmu i suze radosnice u 25 000 srca koja su toga dana kucala kao jedno za tu djevojkiju, blaženu Chiaru Luce Badano. Hvala ti na tome Chiari!

Romana Marković

*Stranica lijevo,
dolje:
Misa zahvalnica u
Bazilici sv. Pavla
izvan zidina*

Ljudi ne mogu lako razumjeti Mariju, iako je toliko ljube. Zapravo, lakše je u srcu dalekom od Boga naći pobožnost prema njoj nego pobožnost prema Isusu.

Obljubljena je među svima.

A razlog tome je što je Marija majka.

Majke općenito "ne razumijemo" – osobito mala djeca, ona ih vole – i nije rijerkost, dapače, vrlo se često događa da i osamdesetogodišnjak umire izgovarajući kao posljednju riječ: "mama". Mama je nešto što će prije naslutiti srce nego razum, poezija nego filozofija – jer previše je stvarna i osobna, bliska ljudskom srcu.

Tako je i s Marijom, majkom svih majaka, s kojom se ne može usporediti zbroj svih osjećaja, svih dobrota, sveg milosrda svih mama na svijetu.

Mogli bismo reći da Isus stoji nekako *nasuprot* nama: njegove veličanstvene, božanske riječi suviše su različite od naših da bi se mogle s njima pomiješati, one su, pače, znak proturječja.

Marija je spokojna kao priroda, čista, vedra, bis-

i čeka, uvijek u nadi da čemo zapaziti njezin pogled i primiti njezin dar.

Pa ako je netko, na svoju sreću, uspije razumjeti, zarobi ga u svoje kraljevstvo mira u kojem je Isus kralj, a Duh Sveti dah toga Neba.

Tamo će je, lišen svojih ljuštura i rasvijetljen u svojim tminama, promatrati i uživati u njoj kao u raju, raju za sebe.

A ovdje možemo zaslužiti da nas pozove »na svoj put« kako bismo je, ne ostajući maleni u duhu – ljubavlju koja je sva u molbama, zazivanju, traženju, koristi – mogli upoznati i slaviti.

"Objašnjenje" Boga

Majka ne prestaje voljeti dijete kad je zločesto, ne prestaje ga iščekivati kad je daleko, ne želi drugo doli naći ga, oprostiti mu i ponovno ga zagrliti – jer majčinska ljubav odiše milosrdjem. Majčinska je ljubav nešto što nadilazi svaku bolnu

Kao nebeska kosina

**Chiara
Lubich**

tra, umjerena, lijepa – ona priroda daleko od svijeta, u planini, u polju, na moru, na modrom ili zvjezdanom nebu. A jaka je, krepka, savršena, stalna, neslomljiva, bogata nadom jer se život u prirodi neprestano obnavlja, uvijek je plemenit, urešen lepršavom ljepotom cvijeća, darežljiv u bogatom obilju plodova.

Marija je odviše jednostavna i odviše bliska nama da bismo je mogli »razmatrati«.

Nju su opjevala čista i zaljubljena srca koja izražavaju ono najbolje što imaju u sebi. Marija donosi božansko na zemlju, blago kao nebeska kosina što se s vrtoglavih visina Neba spušta u beskrajnu srušnost stvorova. Ona je mama svih i svakoga, jedina koja zna tepati i smiješiti se svome čedu na jedinstven način, onako da svatko, i onaj maleni, zna uživati tu nježnost i odgovoriti na tu ljubav svojom ljubavlju.

Mariju ne shvaćamo jer nam je odviše bliska. Ona je određena od Vječnoga da ljudima nosi milosti te božanske dragulje Sina, tu je pokraj nas

situaciju ili teško stanje u kojemu se nađe njezino dijete.

Ljubav je ta koja ne preže ni pred kakvom moralnom, ideološkom ili drugom olujom koja može zahvatiti dijete.

Majčinska ljubav želi prekriti sve i sve sakriti jer je jača od svega.

Ako majka vidi da joj je dijete u opasnosti, ne oklijeva već je spremna staviti sve na kocku, baciti se pod kotače vlaka ako prijete da će pregaziti njezino dijete, ili u valove mora ako mu prijeti utapanje. Jer, ljubav je majke po svojoj naravi snažnija od smrti. Čula sam da se nedavno neka majka bacila s balkona u želji da spasi dijete koje joj se istrglo iz naručja. Beskoristan, očajnički čin koji samo potvrđuje kako je velika majčinska ljubav.

No, ako je takva ljubav naravnih majaka, možemo samo zamisliti kolika je ljubav Marije, ljudsko-božanske majke dijeteta koje je bilo Bog i duhovne majke svih nas!

Marija je najuzvišenija majka, pralik majčinstva, što znači ljubavi. Budući da je Bog ljubav, ona je poput »objašnjenja« Boga, otvorena knjiga koja objašnjava Boga.

Ljubav je u Bogu bila toliko velika da je zbog nas umro najgorom smrću.

A sve to samo zato da nas spasi. Baš kao što je motiv majčinske ljubavi dobro djeteta.

Marija je stvorenje koje, upravo zato što je božanska majka, najviše oponaša Boga i najbolje nam ga razotkriva.

Mi moramo obnoviti vjeru u Marijinu ljubav prema nama, moramo vjerovati da nas voli takve kakvi jesmo. I moramo je oponašati jer je model svakom kršćaninu, izravan put k Bogu.

Veliča duša moja Gospodina

Mariju, majku ovdje ne promatramo toliko prignutu prema braći, svojoj dječici, koliko usmjerenu k Bogu. U njoj odjekuje "moj Bog i sve moje".

Njezina duhovna snaga i tjelesne moći troše se trenutak za trenutkom snagom Duha koji prebiva u njoj. Ona je poput svijeće koja se izgarajući troši, hraneći božanski život zapaljen u njoj. Živi od Boga, Bog živi u njoj jer se potpuno poništila, trenutak za trenutkom, kako bi dala život njemu. Njegov glas, koji je njezina volja, snažno odzvanja u dubini njezine duše jer ga ona uvijek sluša. Ona je službenica potpuno predana njemu, službenica gospodnja, i zbog toga ju je uzvisio jer je životom svjedočila da joj je On sve. Povlačeći se potpuno, potpuno je oslobođila prostor njemu i on ju je ispunio jer ga je njezina ljubav prizvala.

I ja mogu biti poput nje. Darujući trenutak za trenutkom svoje biće svjetlu – kako bih veličala i slavila Gospodina. Mogu biti jedna mala Marija, neprestano poništena, tišina, službenica Ljubavi iz ljubavi. Tada će Duh u meni klicati (kao i u maminu srcu): "Veliča duša moja Gospodina" (Lk 1, 46).

Dina Perkov

molio pred grobom svetog Eduarda isповједника i sjedinio se s vama u zazivanju dara jedinstva među kršćanima", rekao je Papa.

Održana je i manifestacija protesta, i to u srcu Londona, s povorkom koja je paradirala od Hyde parka Cornera prema Piccadilly Circusu, a zatim Trafalgar Square, sve do Richmond Terrace, ispred Downing Streeta. Šarena manifestacija. Znak jednoga društva kojemu je jako teško shvatiti najodvažnije pozicije Crkve i njezin hod protiv struje, nadasve na području etike. No, unutar engleskog društva postoji i narod koji je obzorja smisla i značenja na koja ukazuje Crkva prihvatio kao svoja. To su nadasve svjedočili mladi silazeći i oni na trgove da bi susreli Papu. Za njih je Benedikt XVI.

Iznad očekivanja

*Nakon tri dana susreta, govora i misnih slavlja,
konačno se može reći da je Papin posjet bio veliki uspjeh*

Maria
Chiara
Biagioni

Benedikt XVI.
s vodom
anglikanske
zajednice,
nadbiskupom
Canterburyja
Rowanom
Williamson

P utovanje u Veliku Britaniju ostat će u sjećanju kao možda jedno od najzanimljivijih putovanja ovoga Pape. I to iz mnogo razloga. Prisjetimo se na prijetnju atentatom na život Pape zbog koje je uhapšeno šest ljudi iz sjeverne Afrike. Prvo iznenadnje bilo je, po riječima vatikanskog glasnogovornika, da je Papa ostanao miran i mirno je nastavio s predviđenim susretima.

Zato je šteta što se upravo na dan hapšenja šest ljudi iz sje-

verne Afrike (koji su nakon ispitivanja bili pušteni) Papa susreo s nadbiskupom Canterburyja Rowanom Williamsonom, vođom anglikanske zajednice, i što o značaju tog susreta novinari nisu dovoljno izvjestili. Dirljivo ozračje moglo se osjetiti u opatiji Westminster na ekumenskoj molitvi večernje. To su susreti srca koji idu u prilog dijalogu, osobito ako taj dijalog naizlazi na poteškoće zbog prepeka i neriješenih teoloških čvorova. "Dolazim danas ovdje kao hodočasnik iz Rima, da bih

rezervirao najljepše riječi ovoga putovanja. Kad se s njima susreo na Sveučilištu svete Marije, rekao je: "Gajim nadu da među vama koji me danas ovdje slušate ima budućih svetaca dvadeset i prvog stoljeća. Ono što Bog najviše želi svakome od vas je da postanete sveti. On vas ljubi mnogo više nego što vi to možete zamisliti i želi vam što je najviše moguće. A daleko najbolje od svega za vas je rasti u svetosti."

Pred mikrofonima Radio Vatikana nadbiskup Canter-

Jedan uspjeh i jedna nada

Kad je bilo objavljeno da će Benedikt XVI. posjetiti Ujedinjeno Kraljevstvo, reakcije su bilo prilično pesimističke, s bilo koje strane da su dolazile. Dolazio je papa koji nema karizmatični karakter Ivana Pavla II. u ne baš sretnom trenutku za Crkvu na britanskim otocima pogodenu skandalima zbog seksualnog zlostavljanja svećenika. Ne treba zaboraviti ni sve one koji već dugo vremena kritiziraju Katoličku crkvu zbog njezinog stava prema pitanju abortusa, eugenike, homoseksualnosti, eutanazije i kontracepcije. Izgledalo je da bi posjet mogao završiti vrlo loše. Osim toga, prije Papinog dolaska emitirano je više televizijskih priloga u kojima su papinstvo i Crkva svjesno prikazani u lošem svjetlu. A zatim su i skupine homoseksualaca i žrtve zlostavljanja prijetile agresivnim protestima.

Nakon tri dana susreta, govora i mislih slavlja – mnogi promatrači program su smatrali vrlo iscrpljujućim za osamdesetogodišnjeg čovjeka – konačno se može reći da je posjet Benedikta XVI. bio veliki uspjeh. U par dana Papa se uspijо suočiti s gotovo svim vrućim temama, jasno ali i s blagošću.

Naravno, protesta je bilo, iako su bili maleni, a bilo je i kritika. Ali unatoč svemu tome, ostaje pozitivan dojam o posjetu, ne samo među katolicima, nego i među mnogim ljudima koji ne idu u crkvu. Bilo bi suviše jednostavno reći da je sve riješeno, ali nije pretjerano tvrditi da su mnogi, uključujući i britanske medije, promijenili mišljenje o osobi Benedikta XVI. Dogodilo se malo čudo.

Frank Johnson

Papa ganuo. Opet neizreciva bol. Opet stid zbog prouzrokovanih patnji. Zajedno su molili, ali Papa je želio zajamčiti da Katolička crkva radi sve što je moguće da se ti zločini više ne dogode.

Papa je otišao, ali prije odlaska nije okljevao oper govoriti srcu Engleske. Uoči misnog slavlja s obredom beatifikacije kardinala Newmana, Sveti Otac se u gotičkoj katedrali iznenada obratio vjernicima kao Nijemac. Prisjetio se bitke za Britaniju kada su zaustavljene Hitlerove zračne snage koje su prije 70 godina željele prisiliti Englesku na kapitulaciju i pohvalio junačku borbu Engleza protiv nacizma. "Sedamdeset godina kasnije – nastavio je Papa Nijemac – sa stidom i užasom sjećamo se zastrašujuće velikog broja mrtvih i razaranja što ga rat donosi sa sobom. I obnavljamo našu odluku da radimo za mir i za pomirenje gdje god se pojavi opasnost od sukoba."

Molitveno bdjene
u Hyde Parku
u Londonu
prethodilo je
beatifikaciji
kardinala
Johna Henryja
Newmana,
što je bio vrhunac
Papinog posjeta
Velikoj Britaniji

buryja govorio je o pozitivnom prihvatu što su ga ljudi iskazali Papi. A najvažnije je – rekao je – da je ovo putovanje omogućilo snažno svjedočanstvo vjere u laičkom društvu. Stoga je to blagoslovljena prigoda ne samo za katolike nego i za sve kršćane Ujedinjenog Kraljevstva.

I na kraju prebolno poglavje seksualnog zlostavljanja maloljetnika. Da će ta tema biti jedno od pitanja u središtu ovoga apostolskoga putovanja, razumjelo se još u zrakoplovu koji je Benedikt XVI. doveo u Edimburg. Tako je i bilo. No, Benedikt XVI. nije razočarao one koji su željeli da se susrette s nekim od žrtava, a to se dogodilo u apostolskoj nunciaturi u Londonu. Žrtve su s pravom tražile da se sve to obavi daleko od novinara. Baš kao što je to bilo u Malti, i ovdje se

Odvazno i radosno

Osvrt na Papin dolazak u britansko društvo

Ana
Domitrović
Siewniak

U Ujedinjenom Kraljevstvu vladalo je veliko zanimanje za apostolski posjet pape Benedikta XVI.
Na slici: London dočekuje Papu.

Velika Britanija je demokratsko, globalizirano društvo s vrlo razvijenim državnim, privatnim i nevladiničkim strukturama koje su osjetljive na događanja u društvu i utječe jedna na drugu. Ljudi jasno traže odgovore na svoja pitanja i rješavaju probleme društva pod pritiskom medija. Prošlog ljeta je npr. izbila afera u novinama vezana uz troškove parlamentarnih zastupnika koje plaćaju porezni obveznici. Afera je rezultirala provjerom svih zastupnika i smjenjivanjem onih koji su zlouporabili svoje ovlasti. Stvar je riješena vrlo transparentno.

Kada je riječ o Katoličkoj crkvi, trebamo imati u vidu da je Velika Britanija ranjena godinama sukoba između katolika i anglikanaca, koje se još uvijek pamte. Velika Britanija je i dalje kršćanska, gdje je ekumenizam i međuvjerski dijalog prijeka potreba kako bi suživot bio moguć. Primjerice, u Garden

Cityju, nedaleko od Londona, gdje živim, a koje broji oko 20 000 stanovnika, ima 6 različitih kršćanskih crkava, a u obližnjim mjestima i džamija, sinagoga i hinduistički hram. Uz sve to, mnogo ljudi zapravo ne zna ništa o bilo kojoj crkvi. Globalizacija i raznolikost su ovde toliko očiti da su postali neizostavni dio svakodnevice.

Dakle, ovo društvo se s puno toga mora nositi, što terorizam dodatno otežava.

I kada jedan papa dolazi u takvo društvo nakon 30 godina, što se dogodi? Mediji ga napadnu i iznesu sve kritike na otvoreno. Katoličke je to samo potaklo na molitvu. Kada se sve trese, okreće se Stijeni.

Bio je i protest organiziranih udružica koje se bore za ljudska prava. Međutim, nekoliko dana prije Papinog dolaska, njihovi su se predstavnici sastali s biskupom zaduženim za ta pitanja te se nakon sastanka vrlo pozitivno izrazili o tijeku razgovora i kako ih je biskup saslušao.

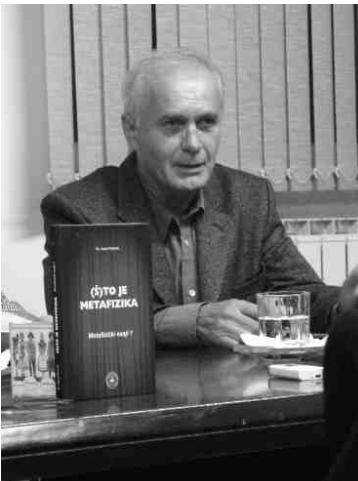
Kako se bližio dan Papinog dolaska, BBC je davao sve više

prostora vjerskim sadržajima. Prikazana je i emisija u kojoj su opet isplivala sva ona teška pitanja. Međutim, kako je to bio kvalitetan program, gosti u studiju bili su relevantni odgovarati – osobe koje surađuju s papom, urednik Radio Vatikana, i sl. Zaključak emisije je bio vrlo pozitivan o samoj osobi Pape i pogledima Crkve, koji su stavljeni u pravi kontekst. BBC je prenosio sve misle, javljajući se i prije početka, prateći Papu na putu do Parlamenta i slično. Dojmio me se reporter koji se javljao ispred katedrale rječima "osjeća se entuzijazam". Vidjelo se da je i on ponesen tim entuzijazmom mladih ljudi koji su čekali Papa pjevajući.

Svi su bili iznenađeni pozitivizmom koji se sve više osjećao svakim danom Papinog boravka. Mnogi koji su tražili odgovore mogli su ih pronaći u njezinim riječima i postupcima. Katolička je crkva čekala na "nadu" koju im donosi Papa.

Naš nadbiskup Vincent Nichols napisao je svoj dojam vjernicima, a čini mi se da te riječi vrlo jasno oslikavaju isčekivanje Crkve i darove koje smo primili: "Bili smo doista blagoslovljeni posjetom Pape Benedikta, njegova prisutnost donijela je silnu radost i snažan poticaj mnogima... Sveti otac dao je novo srce našoj misiji. Rekao je da trebamo biti svjedoci ljepote svetosti, raskoši istine, te radosti i slobode rođene u življenu s Kristom... Blagoslovljeni Papinim posjetom možemo biti postojaniji u svojoj vjeri i spremniji govoriti o njoj, dajuci da bude vidljiva u svakodnevici."

O Papinom posjetu ćemo još mnogo razmatrati. Iz njega smo naučili da ne treba bježati od kritike, već joj pogledati u oči i ispraviti što treba, držati se svojih načela i ostati svoj. To su vidjeli i mediji, i Britanci, i cijeli svijet.

(2) Bezet

Dalibor Slavićek

Križevački triptih

**Zdenko
Horvat**

Grad Križevci ponosan je na mnoge svoje sugrađane, a na prvom mjesetu svakako je sveti Marko Križevčanin, koji je ujedno izabran za nebeskog zaštitnika grada kao i cijele novoosnovane Bjelovarsko – Križevačke biskupije. Krajem kolovoza započinju Dani svetog Marka, koji se protežu do pred kraj rujna, a vrhunac doživljavaju svećanim euharistijskim slavljem 7. rujna, koje je ove godine 2010. predvodio metropolit Zagrebačke crkvene pokrajine i zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj Robertom Cassarijem, sedmoricom biskupa i mnoštvom svećenika. Dani svetog Marka uz sadržaje duhovnog karaktera nude i svim uzrastima prilagođene sportske i kulturne manifestacije.

I Pokret fokolaru dao je svoj doprinos proslavi organiziravši višedijelnu večernju manifestaciju 17. rujna nazvanu Križevački triptih.

"Riječ" kao prvu plohu triptiha, smještenu u prostor Izdavačke dјelatnosti "Novi svijet", oslikala je meditacija Chiare Lubich "Možda još ljepše" iz istomene knjige, u interpretaciji

Berislava Raguža, nakon čega je predstavljena knjiga eseja "(Š)to je metafizika?" prof. dr. sc. Josipa Planinića, koju je ove godine izdalo Sveučilište u Osijeku. O knjizi je uz autora govorio prof. dr. Hrvoje Lasić s Filozofskog fakulteta DI u Zagrebu. Kroz sedam samostalnih eseja autor promišlja o prepoznavanju prvih uzroka te razmatra kozmološki i ontološki argument o Božjoj opstojnosti, zatim argument plana, što je vrijeme, problem osobnog identiteta, te o ontologiji – nauku o bitku. Autor je na zamolbu promotora procitao nekoliko vlastitih pjesama koje pjesničkim izričajem proniču u tajne metafizike.

Oslikavanje druge plohe triptiha nazvane "Slika", odvijalo se u dvorani "Duh Sveti", kao i u hodniku grkokatoličke biskupske rezidencije, a započelo je meditacijom Chiare Lubich o smrti (knjiga "Možda još ljepše" str. 47.) u interpretaciji Brankice Raguž. Prostor razmišljanja o meditaciji stvorila je prof. Ana Iverac odsviravši na flauti stavak "Dolce" iz Telemannove fantazije u d – molu. Prof. Drago Mandekić, postavljajući izložbe i autor slike "Križevački triptih", govorio je o umjetnosti kao odrazu nadnaravne ljepote i

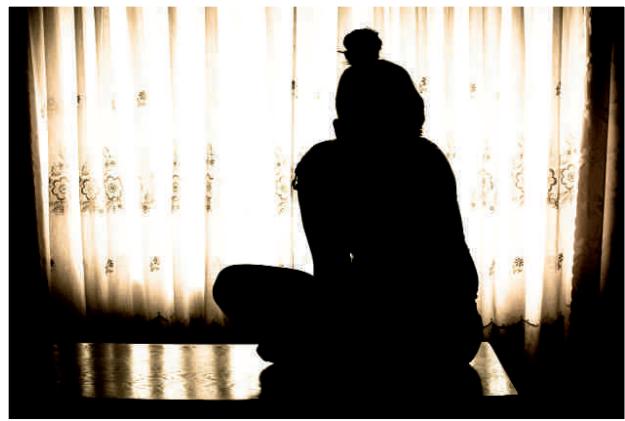
neprestanom kreativnom tragaњu za izvorom same ljepote. Uz radove prof. Drage Mandekića, postavljene su slike Sanje Djaković, Josipa Horvata, Michel Pocheta i Mateje Raguž.

Treća ploha triptiha nazvana "Glazba", oslikana je u grkokatoličkoj katedrali Presvete Trojice. Uvod u koncert načinila je Chiarina meditacija "Nisu izgubljeni" (knjiga "Možda još ljepše" str. 60.) u interpretaciji Berislava Raguža. Lepršavu radost glazbe podarili su nam Pina Mršić, klavir i Tin Mršić, violončelo, izvezvići djela Vivaldija, Williamsa i Squirea. Na kraju su nastupili Ana Iverac, flauta i Ivan Violić, klavir izvezvići skladbe Telemana, Glucka i Debussya. Razdragani sudionici triptiha dugotrajnim aplauzom nagradili su izvođače koji su glazbom dotaknuli prostorje bezvremenosti i ljepote.

Triptih je zaključen kratkim razmišljanjem o aktualnosti svetog Marka Križevčanina, izazovu svetosti u suvremeno doba te o Chiaru Luce Badano, djevojci, našoj suvremenici, koja je 25. rujna ove godine proglašena blaženom, kao prva osoba Pokreta fokolaru uzdignuta na čast oltara.

*Pokret fokolaru
dao je svoj
doprinos proslavi
Dana svetog
Marka
Križevčanina
organiziravši
višedijelnu
večernju
manifestaciju
nazvanu
Križevački triptih*

"Ništa nije toliko tajanstveno
kao ljubav."
(Peter Lippert)

"Ljubiti znači uvijek
pronaći izlaz."
(Walter Hasenclever)

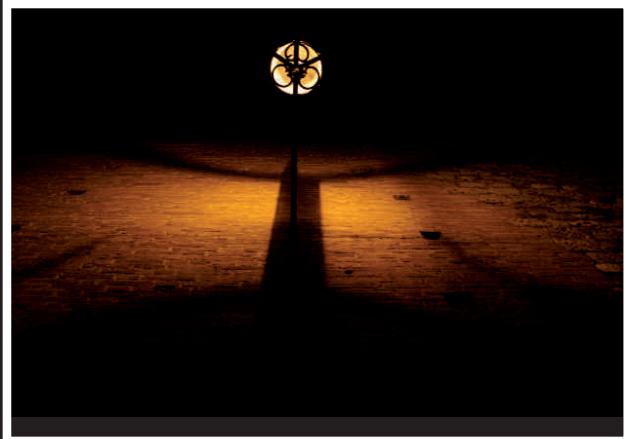

Lutajući *objektivom*

"Čovjek koji ne pravi greške obično ne radi ništa."
(Phillips)

slike
Marija
Balen

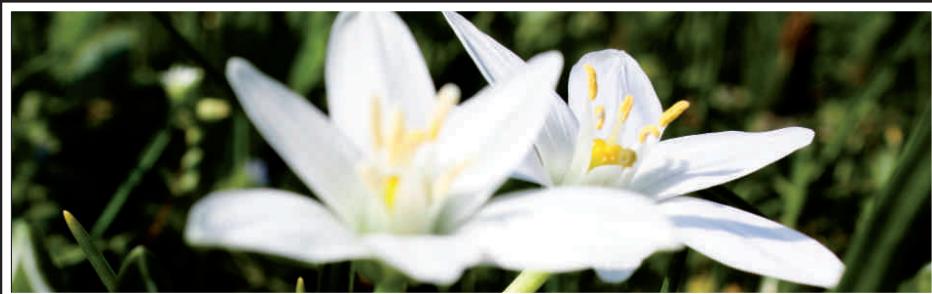
"Ljubiti znači biti svjetlo i toplina za drugoga."
(Agid von Broeckhoven)

"Čovjek bez mašte je čovjek bez krila."
(Muhammad Ali)

"Čovjek ne može otkriti novi ocean ako nema hrabrosti iz vida izgubiti obalu."
(André Gide)

"Svijet bez ljubavi je svijet bez vrijednosti"
(Bertrand Russell)

Mons Mijo Gabrić
u razgovoru za
Novi svijet

Molim da se predstavite našim čitateljima.

Roden sam u selu koje se zove Radovanje, župa Oriovac, na rubu nekadašnje Zagrebačke nadbiskupije, a sada je to Požeška biskupija. Došao sam u sjemenište 1958. na zagrebačku Salatu, maturirao i nakon jednog semestra na bogosloviji otiošao u vojsku na godinu i pol dana, vratio se, završio studij, 1969. godine se zaredio za svećenika i 13. 7. iste godine imao mladu misu u rodnoj župi. Nakon toga sam bio kratko župnik u Vetrovu i Oborovu. Mogu se pohvaliti da sam u Oborovu zaslužan što su se tamo smjestila karitasova

Dina Perkov

Odgovoriti zahtjevima vremena

Svećenik mons. Mijo Gabrić bio je član proslavljenе glazbene skupine Žeteoci i dugogodišnji urednik Glasa Koncila i Malog Koncila

**Dina
Perkov**

djeca i izgradila karitasova kuća. U isto vrijeme došao raditi u Glas Koncila. Bio sam početnik, stažista i tijekom 30 godina urednik Malog Koncila i Glas Koncila. S pokojnim Lukom Depolom smo pokrenuli Vjeronaučnu olimpijadu, akciju Tribus, tri autobusa s najboljom djecom iz Hrvatske putovali smo po Hrvatskoj na nagradna putovanja, a kad je bio rat po Italiji. Onda su me imenovali prebendarom, sad sam imenovan u monsinjorom, radim u Nadbiskupiji zagrebačkoj, pokrenuo sam i 10 godina vodio Ured za povrat crkvene imovine oduzete za vrijeme komunističke vladavine, sad obnavljam katedralu, kao dekan zbora prebendar upravljam imovi-

nom Zbora. Sestrاما karmeličankama sam sagradio karmel na Mariji Bistrici i svećenički dom na Kaptolu za umirovljene svećenike.

Kako ste osjetili svećenički poziv?

U osnovnoj školi imao sam divne nastavnike koji su se brinuli za budućnost svojih učenika. Pri kraju osmogodišnje škole moj nastavnik iz crtanja Crljen dolazio je k mojim roditeljima uvjeravajući ih da moram ići studirati umjetnost jer sam izvrstan slikar. Nastavnica iz glazbe Jelena govorila je mojim roditeljima da trebam studirati glazbu jer sam izvrstan glazbenik. Nastavnik fizike i matematike, pokojni i dragi Muhar,

smatrao je da bih ja morao studirati fiziku jer se dobro razumijem u tehniku, matematiku itd. Domaći liječnik dr. Glavaš uvijek se šalio da će ja biti njegov zet jer smo njegova kćerka Olga i ja bili dvoje najboljih daka i dolazio je mojim roditeljima da ih uvjeri kako bih ja svakako morao studirati medicinu. A ja sam cijelo vrijeme bio oduševljen mladim kapelanom Horvatom koji je nas djecu učio pjevati svirajući harmonij, učio ljude kako se bolje žanje žito, divno propovijedao. Smatrao sam da sve volim, i matematiku, i fiziku, i glazbu i umjetnost, ali da svećenik sve to može raditi.

Mama je bila jako pobožna, željela je da budem svećenik,

baka nikako, ona je željela nešto praktično. Ja sam uvijek bio malo tvrdoglav i rekao sam da će biti svećenik jer svećenik može raditi mnoge konkretnе stvari, a najvažnije je da može na razne načine pomagati ljudima. Dva dana prije odlaska u sjemenište potukao sam se braneći jednog kolegu i zaradio veliku plavu mrlju ispod oka i razbijen nos. Župnik me nagovario da ne idem takav u sjemenište nego da odgodim odlazak dok ne prođe "šljiva" ispod oka, jer što će misliti pogalvari. Ja sam mu odgovorio: ako me hoće takvog, idem. U sjemenište su me primili, a dalje je išlo sve normalno.

Kako je nastala skupina Žeteoci?

U dječačkom sjemeništu na Šalati učili smo svirati glasovir, osnove harmonije i kontrapunkta a na bogosloviji nam je fenomenalni maestro Albe Vidaković dao pravi osjećaj za umjetnost. Onda sam otisao u vojsku u Prizren na Kosovo i tamo kupio pastirsку frulu. Naučio sam svirati sve pjesme, tako da su moji kolege po cijele dane slušali naše božićne i svete

pjesme, a da to nisu ni znali.

Kad smo se vratili iz vojske skupili smo klapu, našli neko staro pojačalo na elektronske cijevi Rudi Čajavec. Ja sam se bavio i tehnikom pa sam prelemljio zice i promjenio cijevi, kupili smo gitare, stavili pick up na običnu gitaru i dobili prvu električnu gitaru, imali smo i frulu, kontrabas i harmoniku. Prvi koncert održali smo na Šalati za časne sestre. Ludnica! Vriska, cika, pljesak! Ali sve duhovne pjesme! Vidjeli smo da se to ljudima svida. Onda smo polako razradili plan, napravili duhovni program. Tražili smo što ima u svjetu najboljeg. Uspjeh je bio na raketni pogon. Mi smo bili kvalitetni, ali ne bismo bili toliko popularni da nije bilo komunista koji su nam zabranjivali koncerete i progonili nas. Obišli smo skoro cijeli svijet, sve kontinente osim Australije i Azije. U Americi smo nastupali po koncertnim dvoranama i u američkim školama. Ta mladarija je vriskala, cicala. Mi smo bili među prvim grupama svećenika u svijetu. Imali smo zapravo i svoj stil: malo rocka, malo folka, malo gospela. To je jako palilo, ljudi su bili oduševljeni. Mi smo u biti ljude duhovno obnavljali, nama je bila važnija konferansa od pjesme. Najava pjesama je bila priprema da oni pjesmu dožive duhovno. Tako je to bio dio nezaboravnog doživljaja.

Mi smo po prodaji imali drugu LP ploču u Jugoslaviji. Prva je bila Grupa 220, a drugi mi, od modernih pjesama. Jugoton je, kao proizvođač naše ploče "To nije tajna", u Veneciji na Sajmu diskografije dobio zlatnu medalju. A kako je Jugoslavija bila komunistička zemlja Jugoton to nije smio nigdje pokazati niti isticati. M smo sasvim slučajno saznali da jednog srpskog tonmajstora.

Vi ste dakle bili novost, avantgarda. Kako sada gledate na to vrijeme?

Obično kažem da se ponovno rodim, opet bih to radio. I drago mi je kad dođem u crkvu na neku krizmu pa svi pjevaju *Kakav prijatelj je Isus*. Mi smo doista nastojali duhovnost izreći u pjesmi. Bili smo teolozi, pobožni bogoslovi i mi smo te

pjesme i aranžmane doista rađali iz duše, i to se osjećalo u glazbi.

Danas glazba ima drugi izričaj i ne znam da li bih danas bio u stanju to raditi jer ne znam kakvo je uho mlađih ljudi. Uvijek kažem bogoslovima koji se bave glazbom da moraju meditirati mjesecima kako bi se rodila ideja. Duhovna glazba mora biti na neki način kontakt s Bogom. A to je posljedica kontemplacije, ne učenja iz priručnika o apologetici, dogmatici ili Bibliji. Bez klečanja u crkvi nema duhovne glazbe!

Koja su vaša područja zanimanja i djelovanja?

Uz svećeničku službu morao sam svašta raditi. Vozio sam kamion po velikom snijegu i ledu, išao po papir za Glas Končila u Ljubljani, radio generalku na autu, u svim zgradama čistio kanalizaciju kad bi se začepila, popravljao raču-

Prošle godine,
četrdeset godina
nakon izdanja
prve LP ploče
skupine Žeteoci,
objavljeno je
raizdanje tog
antologijskog
albuma pod
naslovom
"To nije tajna"

Jedan od Žeteoca,
mladi bogoslov
Mijo Gabrić:
"Bez klečanja
u crkvi nema
duhovne glazbe!"

(2) privatni arhiv

Mons Mijo Gabrić
stavlja krunu na
Isusovu glavu u
karmelu na Mariji
Bistrici

nala. Ali prva profesija mi je svećenik i svaki dan moram imati misu i molitvu, ispovijedam itd. To mi je ipak najdraži posao.

Svećenik ima povlašteni odnos s Bogom...

Čovjek na Boga s godinama gleda drugačije. Kad sam kao mladi bogoslov čitao mistike, oni su mi bili kao čudaci. Posljednjih sam godina bliže doživljavanju da je mistika najsavršeniji oblik komunikacije s Bogom.

Na Drugom vatikanskom koncilu čistila se liturgija, običaji, pjesme i ponašanje od svega što je bilo sentimentalno. Sve se usmjerilo na socijalnu, dakle, na bližnjega, tako da je osobni odnos s Bogom polako postala sramota. Onda sam dobio jednu knjigu o mistici, ne samo u katoličanstvu i kršćanstvu, nego i u hinduizmu, u afričkim plemenima, među ateistima. Preko nje sam shvatio koliko smo mi u zabludi što smo iz crkvene uporabe izbacili neke pjesme koje u prvi mah

izgledaju sentimentalno trijedalne, a zapravo govore o Božjoj blizini. A kad sam uzeo u ruke djela sv. Ivana od Križa, sv. Terezije Avilske i počeo čitati te pjesme, otkrio sam da su to sve ljubavne pjesme. Ali s Bogom! I to Chiara ima. Ona se zaljubiла u Boga i to je taj odnos. Jer za čisti duhovni doživljaj nema izraza, nema fizičkih riječi pa da se to opiše upotrebljavaju se izrazi: sunce, more, zvijezde, beskraj, ljepota, miris, cvijeće, ljubav, snaga, privlačnost, dariovanje, vatra, žar. Nisam mistik, ali polako shvaćam kako nam je Bog u stvari blizu, a zapravo smo mi daleko.

Kako gledate na procvat novih pokreta u Crkvi?

Moj prvi susret s pokretima je bio kad je šibenski biskup Arnerić 1967. pozvao Žeteoce na turneu s mladima u Rim, da im usput sviramo na putu. Prošli smo kroz Loppiano i to je nama mladim bogoslovima s gitarama bila prva škola o pokretima. Prvi susret je bio na izlazu iz autoputa kod Firenze gdje su nas dočekale dvije fokolarine. Pitali smo se tko su te lijepi mlade cure, što rade? Nisu udane, one su duhovni pokret, saznali smo. Bili smo smješteni

u jednoj kući s kreterima na kat i cijelu smo noć razgovarali. Pitali smo se što je to, kako žive, zaintrigiralo nas je. Onda smo išli na marijapoli u Rim, tamo je bila Chiara, mi smo svirali pred njom, poslije smo s njom jeli i pričali. Sjećam se da je nastupio i Gen rosso. To je bio moj prvi susret i oduševljenje za nešto novo u Crkvi.

S pokretima imam pozitivna, ali i negativna iskušta, jer neki pokreti razaraju koncept pastoralnog koji je zamišljen od Pape i cijele crkvene hijerarhije. Ali svaki pokret i svaku novost pozdravljam, na koncu ja sam poznat po tome što uvijek nešto novo guram i uvijek radim neke akrobacije. Smatram da je naš tradicionalni pastoral pri kraju. Zato su dobri specijalci, a vi pokreti ste specijalci i ja to pozdravljam i pomažem svim silama.

Susreti ste se s Chiaram Lubich i osobno, kakav je dojam ostavila na Vas?

Chiara je bila vizacionar, mistic, ona je vidjela u budućnost. Jer i crkvena politika i crkveni nauk polako idu u smjeru koji je Chiara već prije po duhovnom prosvjetljenju vidjela. Ona je bila nadahnuta kao prorocica. To je vaša prednost pred svima,

to je bio i papa i zato vam je dao privilegirano mjesto u Rimu, privilegiranu ulogu u ekumenskom i dijaloškom djelovanju Crkve, što nema niti jedan drugi pokret. To se meni sviđa, na tome vam čestitam i želim vam puno uspjeha.

No, pomalo se brinem za vašu budućnost. Danas se svijet toliko brzo mijenja i strah me je da ne mislimo dovoljno mlado, dovoljno u budućnost kako bismo odgovorili vremenu. Strah me je da će vas pojesti nesinkronizirnost s društvenim promjenama u svijetu, kao što je to bilo kod svih crkvenih redova i kod nas svećenika. Danas je roditeljima najveći problem odgajati djecu. Ne u školi i vrtiću, potreban je izvanškolski i izvanvrtički odgoj. Kad bi se cijela crkvena zajednica skoncentrirala i posvetila odgoju naše mladeži... ali ne na onaj stari način, treba ih okupljati, pomagati im u školi, davati repeticije, poticati da se zajedno igraju, kontrolirati. Treba sve sile upotrijebiti da bismo znali odgovoriti ovom vremenu.

Kakva je uloga medija u svemu tome?

Mediji su danas sve, posebno mediji u službi promidžbe. Moralni prag koji smo mi nekad postavili pao je i više ga nema. Danas je uobičajeno da se djeca ohole i hvališu, da pljuju po drugim kolegama i kolegicama – jer to rade TV zvijezde. Nema više solidarnosti, nema poštivanja brata čovjeka, bori se laktovima za svoja prava. A da ne govorimo o pravima na preljub, na brakolomstvo... U doba socijalizma prostačke pjesme nisu mogle doći na radio i televiziju kao danas. Gdje se tu prag pomakao? Tko ga je srušio? Mediji hvale prostituciju, razbijajuće, sad je popularnije biti gangster, pretući nekoga nego se ustati u tramvaju i pustiti stanicu da sjedne. Mediji su sila

jača od tenkova a mi-crkva zakasnili smo za medije.

Nisam pesimista i smatram da se treba boriti. Mislim da se prag poštjenja i dobrote u društvu kroz povijest sinusoidno ponavlja. Znate li priču o lisici i zecu? Kad u prirodi lisice pojedu zečeve, onda ostane malo zečeva, a ima puno lisica, pa nemaju što jesti. Onda polako izumiru lisice, a povećava se broj zečeva. Za to je potrebno nekoliko godina. Kad se zečevi razmnože lisice ih počnu jesti, imaju puno mladih

i budućnost će biti riječ, znači tko će to znati dobro reći. Ali, zapamtite, ne postoji pisani medij koji govori bez života. U ono doba kad su se nakon Glasa Koncila pojavili mnogi časopisi jedan je stručnjak napravio analizu i zaključio: Glas Koncila objavljuje ljude, a ostali časopisi objavljaju zgrade. Tada je to bilo tako. Bilo je ilustriranih časopisa i pisalo se: ta i ta zgrada je obnovljena te i te godine, eventualno, poškropio ju je taj i taj. Ali bez života! Dakle, kad radite za vaš časopis zaboravite

(3) privatni arhiv

i tako krivulja ide gore-dolje. Mislim da se to događa u društvenom i crkvenom životu, gledajući također na povijest Crkve, pa se nadam da će doći vrijeme kada će i Crkva polako preuzeti dio medija, preuzeti riječ u javnosti, u odnosu na vjeru i Boga i na moral.

Kakvo značenje po vašem mišljenju ima katolički tisak?

Katolički časopisi, radio i televizijski programi jako su važni. Elektronika ide u tom smjeru da čete u svakom trenutku imati mogućnost upasti u bilo koju temu i važno je tko će biti dobar pisac ili govornik i koga će ljudi tražiti. Samo to – vještina riječi. I Riječ je tijelom postala. Isus je bio Riječ, u početku bijaše riječ

na zgradu, zaboravite na materiju, zanimljivi su ljudi, životi. I to je riječ. I kad netko priča, ako priča o životu, njega slušaju.

Želim vam da razvijete ideju. Chiarina ideja i cijela njezina konceptacija je super. Ali nju svake 3-4 godine treba prereći na drugi način, jer će novim generacijama biti nerazumljiva. Kao što zmija mijenja svoju kožu ili cvijeće i lišće vene i ponovno se obnavlja. Tako treba biti i u Crkvi. Staro lišće treba stalno padati, da svake godine bude novo proljeće. To je zapravo vaša zadaća, zadaća Djela Marijina, vas koji ste nasljednici njezine ostavštine, i ja vam želim da budete vječno proljeće.

**Susret s Chiarom Lubich u zagrebačkoj pravoslavničkoj u travnju 1999.
S lijeva na desno:
mons Mijo Gabrić
Raffaella
Bronzino, Chiara Lubich, Silvana Veronesi
i kardinal Josip Bozanić.**

U ruke враћара
често падају
осамљени, оčajни,
људи у траženju
друштва
и животнога
смисла

Za lakovjerne i praznovjerne

Ezio
Aceti

*Magija i ezoterizam
- lažni odgovori na
osamljenost i traženje
životnoga smisla*

У mojoj profesiji psihologa često sam imao sličnu sreštu se s osobama koje su se obraćale madioničarima, gatarama iz karata i iz dlana, враčarama i враćevima, s potresnim iskustvima i pričama. Svaki bih put ostao zaprepašten i nadasve srdit vidjevši kako bezobzirnim ljudima osobna bol postaje roba i sredstvo za zaradu.

U ruke враћара često padaju osamljeni, očajni, ljudi u traženju društva i životnoga smisla.

Njih znaju nasamariti šarlantani koji se predstavljaju kao profesionalni madioničari.

Potrebno je jasno razlučiti između onoga tko se bavi nekom profesijom podrške slijedeći određena deontološka pravila koja poštivaju slobodu i patnju pacijenta i onoga tko špekulira s potrebotim neke osobe manipulirajući je sve dотле da je učini ovisnom.

Proširenost ove pojave povezana je s određenom kulturnom i osobitim društvenim okružjem u kojem žive ljudi. S druge strane, a neka pojava ima toliku proširenost, možda odgovara na jednu potrebu koju svakako treba ispuniti drugim domišljatijim i dubljim realnostima.

Ezoterizam

Treba pojasniti da danas magija kao antropološka, društvena i narodna misao više gotovo da i ne postoji. Međutim, postoji nekakva pseudo magija koja koristi sve tržišne tehnologije isključivo za komercijalne ciljeve, da bi došla do lakovjernih, praznovjerenih i potrebitih građana.

Pod izrazom ezoterizam misli se na sve ono što je poznato samo uskom krugu ljudi, što se ne može javno otkriti i potreban je posrednik da se protumači. Dakle, misteriozno, tajno, okultno, s jezikom poznatim samo malobrojim izabranima. Tehnika koju koriste "posrednici" su sredstva lišena svake

znanstvenosti, ali koja šire kulturu odricanja i prijevare, koja lišava ljude odgovornosti, s osobitom opasnošću za mlade.

Pred ezoterizmom i magijom treba izbjegavati dva temeljna stava: krajnje dramatiziranje koje ima tendenciju preveličati pojavu, tumačći druge vidove realnosti kao isključivi plod magijske pojave i banalizaciju koja se ismijava pojavi kao bezopasnoj i predodređenoj da uskoro nestane jer je nevažna u društvu koje sebe smatra odraslim i hiperznanstvenim.

No ezoterizam je već postao dio razmišljanja mnogih ljudi. Nastaje iz želje da se komunicira, da se pobedi osamljenost i da se nađu odgovori na pitanja o smislu života. Nažalost, amalijske i spiritističke seanse postale su suputnice mnogih mladih, žrtava pravog ezoteričkog bombardiranja. To su mlađi često obilježeni osamljeničću i posebnim obiteljskim situacijama, no nadasve dubokom nesigurnošću pred budućnošću, koji žele doživjeti nove osjećaje i veće poznavanje jezovitosti: to svjedoče privlačnost prema hororu i nasilje koje je cilj samo sebi.

Skrivena pseudo kultura

Prividno bezopasnija sredstva su tetovaže i piercing, kojima se mnogi utječu samo s ciljem estetike, a za druge su životna filozofija, gotovo povratak poganskom spiritualizmu.

I revije za tinejdžere gotovo redovito sadrže ezoterička sredstva, kao što je horoskop, medium i savjete astrologa. Poruke koje imaju tendenciju iskoristiti poteskoće mlađih a osobito devojčica, njihove čežnje, trenutke osamljenosti, nadomještajući samospitivanje, štunjnu, sposobnost i želju za produbljivanjem ili strpljivo iščekivanje sa savjetima vezanim uz

opsjenarsku sudbinu, punu magičnih moći i besmislenih izmišljotina.

Televizija i film, naravno, čine svoj dio. Filmovi, TV filmovi, serije i crtani filmovi često sadrže ezoterične rituale i forme kojima se pripisuje moć rješavanja problema.

I konačno videoigre. Milijuni djece rastu s njima često podnoseći logiku kulture koja im se predlaže: primjerice borba za preživljavanje pretvara se u odgoj za nasilje i za tlačenje drugih. Nije važno što se radi, važno je dostići svoje ciljeve pod svaku cijenu.

Ne postoji dobra magija

Magija je komercijalno sredstvo koje služi da se dođe do novca na račun naivnih i lakov-

jernih ljudi. Hvata u klopku ljude u jednom svijetu bez odgovornosti, lažno pokrivajući osamljenost i napor s kojim se svatko mora suočiti u rastu, prisiljavajući ljude na površe i prazne odnose.

Ne postoji dobra magija. Svaka je magija zapravo lažna, opasna i zla, jer postavlja ljudsko biće u poziciju ropstva i ovisnosti. Iz toga razloga osobe koje su krhkije češće se utječu vračarima, jer im je potrebno vodstvo i usmjerenje.

Magija i ezoterizam stoga se prikazuju kao praznina i nedostatak odgoja za sveto, što nije nešto misteriozno, izvan čovjeka, nego stvarnost koja je dio ljudskoga bića, koja ga nadilazi i ostvaruje, dajući mu najveću mjeru slobode i odgovornosti.

Danas bilježimo
pojavu pseudo
magije koja koristi
sve tržišne
tehnologije
isključivo za
komercijalne
ciljeve, da bi
došla do
lakovjernih,
praznovjenih
i potrebitih
građana

(2) arhiv CR

o obitelji

Trudimo se pronaći vrijeme da molimo s našom djecom ili da zajedno odemo u crkvu. No, kako postaviti temelje vjerskog odgoju?

Silvija

Najvažnije je iskoristiti različite prigode svakidašnjega života kako bismo u djeci pobudili temeljne vrednote. Odnos s roditeljima i onaj s bakama i djedovima tako može biti svjedočanstvo poštovanja, spremnosti za slušanje i opruštanje. Rođenje djeteta može potaknuti razgovor o vrijednostima života i ljubavi mame i tate, blagdani poput Božića i Uskrsa mogu postati pri-godom da se produbi kršćanska poruka koju je potrošački duh potpuno izbljedio.

Važno je da je obitelj zajedno na životnom putu, otvorena i spremna podijeliti sve i surađivati s drugim obiteljima, sa župnim zajednicom i slično. Potpora koju jedni drugima možemo uzajamno pružati ili primati te djelotvorna uzajamna ljubav čine komunikaciju kršćanskog života novim naraštajima životom i uvjerljivom.

Osim toga, vrlo je važno da sami težimo i

Vjera naše djece

rastemo u osobnom odnosu s Bogom. Tada će djeca, zahvaljujući svojoj iznimnoj osjetljivosti, usvojiti ono što im nastojimo prenijeti primjerom i osjećajima. Počet će shvaćati da postoji Otac koji nas ljubi i uvijek je uz nas. Postupno će otkriti da postoji i jedna druga stvarnost osim one opipljive, koja je isto tako stvarna. Ova užvišena, nadnaravna vizija života, kako je naziva papa, usmjerava razum, misao i osjećaje te postavlja temelj odgoju koji se tijekom čitavog života upotpunjuje svakim danom.

G. Pieroni

o djeci

Moj dvogodišnje dijete često se ljuti i viće. Kažu mi da je emotivno dijete. Kako mu mogu pomoći?

Petra

Problem vašeg djeteta jedan je od najučestalijih i potvrđuje kako je u suvremenom društvu važno voditi računa o osjećajima jer su izvorište budućih odnosa. Poznato je da je važno imati povjerenja u sebe i biti sposoban uspostaviti dobre odnose. Danas se u ocjenjivanju sposobnosti osobe više i ne govori

samo o kvocijentu inteligencije već i o emotivnom kvocijentu.

Naša se djeca često ne znaju izraziti, njima vladaju sredstva komunikacije i mediji: televizija, video-igrice, i upravo je zato nužno razviti emotivne sposobnosti kako bi znala vladati sobom i ne ovisiti o vanjskim poticajima. Nasilje, alkoholizam, droga, ovisnost o sotonističkim sektama ili druge ovisnosti redovito su posljedica nesposobnosti djece da upravljaju svojim osjećajima. Svaka ovisnost predstavlja pokušaj

S psihologom

Kad je posrijedi novac, često osjetim da se zatvorim u svoje sebeljublje. Kako to?
Fabijan

Postoje dvije zone u mozgu koje se pokreću samo ako se uzajamno isključuju, tako što je jedna prisutna, ako je druga odsutna. Te dvije zone u mozgu su: centar za nesebičnost i centar za užitak. Točnije, centar za nesebičnost nalazi se u dijelu mozga koji je odgovoran za uspostavljanje društvenih odnosa, za način građenja odnosa, a centar za užitke u jednom je od

Egoizam - altruizam

vladanja osjećajima s kojima se ne znamo suočiti. Znači da ovisnosti potječu iz djetinjstva i posljedica su neuspjeha na području odnosa i komunikacije. Naša su djeca osobe i njihovi su osjećaji središte, najdublji izraz

ili pak banalizirajući ono što čine.

Ali, osjećaji su terapeutsko sredstvo i potrebno je da se izliju kako bismo ih prihvatali i saslušali. Važno ih je naučiti prepoznavati, nazvati pravim imenom, izraziti i pozizi-

starijih dijelova mozga i obično se poistovjećuje s našom "divljom naravi". To je područje mozga koje se pokreće pod utjecajem snažnih uzbudjenja: droge, seksa, igara na sreću.

Osim toga, centar za užitak je zona uz pomoć koje odgovaramo i na novčanu nagradu: što je veći ulog, centar za užitak snažnije odgovara. Dok je centru za nesebičnost dovoljno vrlo malo (dostatan je osjećaj da nekomu možemo pomoći), centru za užitak potrebno je mnogo više kako bismo ga "zadovoljili". Primjerice, ako vas prijatelj zamoli za pomoć pri preseljenju, možda ćete malo mrmljati, ali najvjerojatnije ćete vrlo

brzo otići k njemu i pomoći mu. No, kako biste se ponašali kad bi vam isti prijatelj za istu uslugu ponudio pedeset kuna za uznemiranje? Najvjerojatnije biste odlučili da se za taj novac ne isplati mučiti cijeli dan, a možda biste prijatelja podsjetili na to da postoje ljudi koji se time bave. Naime, kad se centar za užitak i onaj za nesebičnost nađu jedan pred drugim, čini se da prvi ima moć nadvladati drugi tako da izgled za dobivanje nagrade uzbudi centar za užitak više od samoga dobitka nagrade. Upravo se zato, kad je novac u pitanju, motivacija za nesebičnost često smanjuje.

P. Ionata

Odgoviti za osjećaje

njihova života. Za razvoj djeteta vrlo je važno naučiti slušati osjećaje i poštovati ih.

Roditelji su često nespremni prihvatići snagu osjećaja svoje djece. Nastoje ih smiriti ponekad i oštrim korektivnim mjerama,

tivno iskoristiti kako nas ne bi zarobili – zbog sreće naše djece i onda kad postanu odrasli ljudi. Važno je da već u vrtićima postoje specifični programi koji će djecu odgojiti za osjećaje.

E. Aceti

Nazalimo se u mjesecu u kome treba uvelike uživati u ovom našem autohtonom voću jer nudi obilje hranjivih tvari, vitamina i minerala prijeko potrebnih našem organizmu.

Grožđe je plod biljke koja se latinski naziva *Vitis vinifera*. Postoje razne sorte grožđa, a najčešće susrećemo grožđe koje se uzgaja radi prerade u vino i stolno grožđe koje uglavnom koristimo za jelo u svježem obliku te sušeno grožđe /groždice/ koje je dobiveno prirodnim sušenjem grožđa.

Zrelo svježe grožđe sadrži grožđani šećer, tanin, vinsku, jabučnu i limunsku kiselinu, minerale /kalij, magnizij, fosfor, željezo, mangan, silicij/ i vitamine /A, C i gotovo sve vitamine B skupine/.

Grožđe je visoko vrijedan

ma ovapnjenja krvnih žila /arteroskleroze/, i jedni su od ključnih čimbenika za nastanak koronarne bolesti srca.

Kožica bobica grožđa je boga-

Ulje grožđanih koštice, dobiveno hladnim prešanjem grožđanih boba, vrlo je cijenjen i skupocjen proizvod zbog izuzetne ljekovitosti.

Vinski ocat, zajedno sa jabučnim, spada u najljekovitije vrste octa. Može se koristiti klasično kao začin za salate ili kao dodatak jelima, ali i razrijeđen za smanjenje tjelesne temperature kao „octena voda“. Masaže octenom vodom stimuliraju cirkulaciju i sprječavaju nastajanje rana kod dugotrajnog ležanja/dekubitusa/.

Aceto balsamico je lagani vinski ocat koji se dobiva po tradicionalnoj recepturi iz vinskog mošta koji se polagano kuha na vatri dok se ne izgubi voda, a poslije dozrijeva u posebnim drvenim bačvicama /po desetak i više godina/. Ta vrsta vinskog octa ima prepoznatljivu aromu i okus, a dobiva

Grožđe akumulirana snaga ljeta

Mirjana
Grga,
dr.med.

izvor spojeva-bioflavonoida, koji imaju izraziti antioksidacijski potencijal. To znači da štiti našu stanicu od štetnog utjecaja slobodnih radikala, a oni su odgovorni za degenerativne procese u našem organizmu, u suvišku izazivaju molekulsku oštećenja same stanice i prijevremeno starenje organizma. Crveno vino već u količini od jedne čaši ima zaštitni učinak, pa se savjetuje osobama koje znaju uživati u umjerenim količinama. Znanstvene studije su pokazale da polifenoli iz crvenog vina blokiraju jednu tvar koja ima udjela u procesi-

ta celulozom i pektinom koji pospješuju probavu i rad crijeva, detoksicira organizam i pomaže izlučivanje vode iz tijela.

Osušena kožica i sjemenke grožđa koje su nusproizvod ili otpad prilikom prerade grožđa u vino /u narodu se taj nusproizvod naziva drop od grožđa/ mogu se samljeti i staviti u kapsule. Takav se proizvod prodaje u biljnim ljekarnama u svijetu kao ekstrakt kožice i sjemenki grožđa i koristi se kao sredstvo za smanjenje uvećanju vrijednosti triglicerida u serumu i kao izvor antioksidansa.

se isključivo od jedne sorte grožđa.

U preparatima prirodne kozmetike grožđe je nezaobilazno zbog optimalnog sastava voćnih kiselina, mineralnih soli, vitamina i bjelančevina. Utjecaj grožđa na tijelo i kožu puno je veći ako istodobno grožđe jedemo i nanosimo prirodne preparate koji ga sadrže.

Priroda se potpuno našla u grožđu, koje nas u ranu jesen svojim plodovima podsjeća na akumuliranu snagu ljeta. Preostaje nam samo konzumirati tu snagu.

Udari loptu i potrči

Opis:

- Sastave se 4 ekipa s jednakim brojem igrača. Ako ima manje od 20 igrača, sastave se samo 2 ekipa
- Svaka ekipa ima svoju boju
- Igrači u ekipama se postavaju jedan iza drugoga; manji naprijed, a veći otraga
- Pred svakom ekipom, na 3 metra udaljenosti, postavljena je kutija njihove boje, a uz nju lopta boje protivničke ekipa
- Na znak za početak igrači uzimaju zalet i udaraju nogom protivničku loptu što je moguće dalje, a odmah zatim trče tražiti svoju loptu
- Tko prvi uhvati loptu svoje boje i stavi je u kutiju, dobiva bod. Potom se prelazi na sljedeće igrače, sve do posljednjega

Igrači:

8-80

Potrebno je:

4 lopte i 4 kutije različitih boja

Igra:

prikladna za travnjak,
natjecateljski duh

